

JOBBMANIFESTET

VALMANIFEST
2010–2014

ALLIANS ENSEN

---

1 Alliansens löfte till väljarna

Moderata Samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna söker gemensamt väljarnas förtroende i valet 2010. Alliansen är vårt erbjudande till väljarna. Gemensamt söker vi fortsatt stöd för en regering som ser till hela landets bästa. Vårt löfte är att fortsätta arbetet med att göra Sverige till ett bättre land för alla.

Alliansen bärs av en idé om Sverige. Vi vill ta ansvar för vårt land och skapa goda förutsättningar för arbete och välfärd. Vi vill lägga grunden för ett rättvist samhälle som håller ihop, där människor kan känna trygghet, ta egna initiativ och förverkliga sina ambitioner och där familjen och det civila samhället står starka. En ansvarsfull politik slår inte bara vakt om det goda i dagens Sverige, utan öppnar också för förnyelse.

Vårt Sverige börjar med människan. Vi tror på hennes inneboende kraft och vilja att ta ansvar. Vår utgångspunkt är att alla människor är olika men har samma människovärde. Oavsett bakgrund ska alla ha möjligheter att växa och utvecklas. Alla människor har samma rätt till ett värdigt liv. Alla vill och kan inte leva likadant, men alla ska ha möjligheter att utvecklas som självständiga människor och i gemenskap med andra.

Mycket har utträttats under de år som Alliansen burit regeringsansvar. Valet 2010 söker vi väljarnas förtroende för att fortsätta det arbetet. Sverige är ett bra land att leva i, men allt i Sverige är inte bra. Det finns mycket mer att göra.

Tillsammans vill vi ta fortsatt ansvar för att det är ordning och reda i Sveriges ekonomi. Vi vill att fler människor ska kunna stå på egna ben och känna glädjen i att försörja sig genom eget arbete. Bland annat därigenom kan ekonomiska klyftor i samhället minska. Fler företag ska starta, växa och stanna i Sverige. Vi vill att alla barn ska ha en trygg uppväxt och kunna gå i en skola där de får chans att utvecklas. Sjukvården och omsorgen ska kännetecknas av tillgänglighet, kvalitet och valfrihet. Vår högre utbildning och forskning ska hålla världsklass. Människor ska inte känna oro för att utsättas för våld och brott. Sverige ska ta ansvar för att bekämpa fattigdom och miljö- och klimathot globalt.

Alliansen vet också att det finns gränser för politiken. Vi har ambitionen att friheten för enskilda, familjer och gemenskaper i det civila samhället ska öka.

Alliansen vilar på värden som frihet, ansvar och rättvisa. Vi söker gemensamt väljarnas stöd med en vilja att söka breda lösningar som kan samla Sverige för framtiden.

---

2 Innehåll

1	Alliansens löfte till väljarna	2
2	Innehåll	3
3	Utgångspunkter och inriktning för politiken	4
4	Offentliga finanser tillbaka till överskott	8
5	Fler i arbete	8
6	Utbildning och forskning för bildning, arbete och konkurrenskraft.....	20
7	Trygg och tillgänglig sjukvård för alla	23
8	Ett bra och tryggt land att åldras i	25
9	Bekämpa brott och brottslighetens orsaker	28
10	Ett Sverige för alla.....	30
11	Världsledande i miljö- och klimatfrågor	34
12	En stark röst i världen	39
13	Ett starkt civilsamhälle.....	44
14	Tabellbilaga.....	47

---

3 Utgångspunkter och inriktning för politiken

3.1 EKONOMISK OSÄKERHET KRÄVER ANSVARSFULL POLITIK

Alliansens löfte till väljarna 2006 var att återupprätta arbetets värde och bryta med en utveckling där allt fler fastnat i utanförskap. Under mandatperioden har vi gjort det mer lönsamt att arbeta. Det har blivit lönsammare och enklare att starta och driva företag liksom att anställa. En politik som sorterade bort människor från arbetsmarknaden genom långtidssjukskrivningar och förtidspensioneringar har ersatts med en politik som ser till varje människas förmåga och som syftar till att alla som kan och vill arbeta också ska kunna försörja sig på eget arbete.

Alliansen har värnat denna politiska inriktning samtidigt som vi tagit ansvar för Sverige genom en djup ekonomisk kris. Krisen orsakades av en global finansiell krasch där giriga spekulanter tog orimliga risker. Bristerna i de finansiella regelverken blev tydliga. Kraftiga insatser har gjorts för att möta krisen och bekämpa arbetslösheten som följt i dess spår. Denna aktiva krispolitik har varit möjlig tack vare en ansvarsfull politik som värnat offentliga finanser och satt jobben först.

Sverige är nu på väg ur krisen. Återhämtningen är dock bräcklig och kräver fortsatt ansvarstagande. Vi måste åter bygga upp överskott i de offentliga finanserna.

Den avgörande utmaningen inför nästa mandatperiod är att säkerställa den ekonomiska återhämtningen och att göra allt för att krisens negativa effekter på arbetslöshet och sysselsättning inte ska bli permanenta. Då kan vi hålla ihop Sverige och fortsatt värna välfärden. Med en annan politik hotar nedskärningar i viktiga välfärdsområden, höjda skatter och försämrade tillväxtpotentialer. Därtill riskerar bristande ansvar för ekonomin att innebära högre räntor som urholkar hushållens marginaler och negativt inverkar på företagets investeringar och nyanställningar.

Sverige har inte råd med några experiment som riskerar att hota vår unikt starka position. Att genomföra omfattande och ofinansierade utgiftsökningar skulle snabbt urholka de offentliga finanserna. Att genomföra kraftiga utbyggnader av ersättnings- och bidragssystem skulle innebära färre jobb och att arbetslösheten fastnade på en hög nivå. Skatthöjningar på arbete eller företagande skulle hota såväl tillväxten som jobben, de offentliga finanserna och slutligen välfärden.

De som drabbas värst om man slarvar med ekonomin är de mest utsatta – de som bäst behöver en väl fungerande barnomsorg, skola eller sjukvård och de som är beroende av att trygghetssystemen fungerar vid sjukdom eller arbetslöshet. Alliansen kommer därför inte att kompromissa med ansvaret för de offentliga finanserna.

Alliansens valmanifest måste ses mot denna bakgrund. Medan många länder i vår omvärld nu diskuterar vilka nedskärningar och skatthöjningar som krävs för att be-

---

kämpa växande underskott och ekonomiska obalanser bedömer vi att det för 2011 finns ett begränsat reformutrymme. Mot slutet av mandatperioden är vår bedömning att detta reformutrymme växer.

Prognoserna är dock osäkra. Ett osäkert framtida reformutrymme som dessutom uppstår först mot slutet av nästa mandatperiod bör inte intecknas för snabbt. Förslagen i valmanifestet presenteras därför dels som konkreta och detaljerade förslag för 2011, dels som reformambitioner som gäller för mandatperioden, som bara genomförs i den takt överskott kan säkras.

Reformutrymmet ska främst användas till att värna och utveckla välfärden och för att ytterligare förbättra villkoren för arbete och företagande. Möjligheterna att genomföra förslagen villkoras dock strikt av att de offentliga finanserna inte äventyras. Det kan bli nödvändigt att avstå från att genomföra eller skjuta på reformer eller tillföra ytterligare finansiering om de offentliga finanserna blir sämre än väntat.

3.2 ALLIANSEN SÄTTER JOBBEN FRÄMST

Alliansen har gjort det mer lönsamt att arbeta. Inkomstskatterna har sänkts genom jobbskatteavdraget. Trygghetssystemen har reformerats så att de främjar återgång till arbete. A-kassan har reformerats. Bättre drivkrafter och ökat stöd har minskat ohälsan. Färre är idag sjuka. Våra utbildningssatsningar har inneburit att fler fått bättre möjligheter till anställning. Villkoren för företagande har förbättrats bl.a. genom sänkta skatter och enklare regler.

I efterverkningarna av krisen är det viktigt att arbetslösheten inte, som efter krisen på 1990-talet, tillåts fastna på en hög nivå. De som har förlorat jobbet i krisens spår måste snabbt komma tillbaka i arbete.

Sverige ska vara ett land där det lönar sig att arbeta, fler vill anställa och fler företag kan starta och växa. Det lägger grunden för ett Sverige som står starkt när ekonomin tar fart. Vi prioriterar därför förslag som säkrar att återhämtningen fortsätter, att jobben och företagen blir fler samt att arbetslösheten sjunker. Det kommer också att krävas riktade insatser mot dem med svag förankring på arbetsmarknaden. Det gäller äldre arbetslösa, funktionshindrade och utrikes födda som löper risk att bli lämnade utanför när konjunkturen i övrigt vänder. Det gäller också unga människor, som måste få förbättrade möjligheter till tidig kontakt med arbetsmarknaden. Ungdomar ska inte behöva gå arbetslösa in i vuxenvärlden. Vi avvisar därför alla tankar på att kraftigt fördyra ungas anställningar och vill istället fortsätta att underlätta på alla sätt för unga att få jobb.

Vi tänker inte ge oss innan alla som kan och vill arbeta också ges möjlighet att få ett jobb. Arbete ger människor möjlighet till egen lön, arbetsgemenskap och möjlighet att forma den egna vardagen. Fler i arbete behövs om vi ska kunna förstärka välfärden och utforma en politik till stöd för dem som inte arbetar. Även den demografiska utvecklingen med allt fler äldre understryker vikten av en politik för arbete. Arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.

3.3 ALLIANSEN RUSTAR SVERIGE MED KUNSKAP

En förutsättning för att säkra tillväxt och välfärd på längre sikt är att Sverige rustas med kunskap. Sverige ska ha en skola och utbildning i världsklass. En god utbildning förbättrar människors kunskaper, färdigheter och självkänsla. Genom att ge alla barn och unga möjlighet till en god utbildning förbättras livschanser, ökar rättvisan och ökar deras framtida möjligheter. Det ökar chanserna att få arbete, en bra lön att leva på och stärker möjligheterna till delaktighet i samhället.

Alliansen är garanten för förstärkta satsningar på skola och utbildning. Det är vår övertygelse att när varje barn får stöd och stimulans att växa utifrån just sina förutsättningar skapas inte bara ett mer rättvist samhälle – det gör också att Sverige kan fortsätta hävda sig i den allt tuffare internationella konkurrensen. Vår gemensamma välfärd, våra företags konkurrenskraft och vår tids stora utmaningar möts bäst av ökad kunskap.

3.4 ALLIANSEN UTVECKLAR VÄLFÄRDEN

Sverige ska vara ett bra välfärdsland. Välfärden ska hålla högsta möjliga kvalitet och komma alla till del. Grunden för att nå dit är en solidarisk och offentlig finansiering. Välfärdens verksamheter och tjänster ska rikta sig till enskilda människor efter behov, oavsett inkomst och bakgrund. Genom en bra och offentligt finansierad vård och omsorg utjämnas livsvillkoren mellan människor.

Under den gångna mandatperioden har Alliansregeringen genomfört många reformer för höjd kvalitet, mer valfrihet och ökad tillgänglighet i den svenska välfärden. Viktiga steg har tagits för en skola som bättre ser varje elev, en säker vård utan köer och en värdig och trygg omsorg. Vi har samtidigt värnat välfärden i krisen. Då andra länder tvingats och tvingas till stora nedskärningar har vi tack vare en ansvarsfull politik kunnat tillföra välfärden historiskt höga tillskott.

En utvecklad välfärd är för Alliansen en fråga om rättvisa. Alla barn och unga ska ges en bra start i livet. Det kräver en familjepolitik för valfrihet och en skola som ger kunskaper och möjlighet för alla elever att utvecklas. Bostadsort, kön eller tjockleken på plånboken ska inte spela någon roll när vi behöver vård och omsorg. Det kräver ytterligare insatser för en sjukvård och omsorg med jämlikhet, kvalitet och värdighet.

Framtiden kommer att kräva fortsatta reformer för höjd kvalitet i den offentligt finansierade välfärden. Inflytandet över den svenska välfärden måste öka för såväl medborgare som medarbetare. Genom nya möjligheter att starta och driva välfärdsföretag ges inte minst kvinnor nya karriärvägar och möjligheter samtidigt som mångfalden och kvaliteten ökar för medborgarna.

Välfärden ska fortsatt stärkas. Genom att prioritera välfärdens verksamheter vill vi skapa förutsättningar för alla, oavsett livsvillkor, att forma sina liv. Genom att stödja dem som särskilt drabbats av krisen håller vi ihop Sverige. Genom ett ökat utrymme

---

för enskilda, familjer och föreningar ges människor ökad makt över den egna tillvaron. Det kan skapas genom sänkta skatter, enklare regler och ökad valfrihet.

Vårt mål är en välfärd som kan erbjuda alla medborgare en bra service utifrån envars behov. Där vi ger välfärdens medarbetare de verktyg de behöver för att kunna göra ett bra jobb. Där vi steg för steg genomför reformer som förbättrar och förstärker sjukvården, äldreomsorgen och andra viktiga välfärdsverksamheter. Vi vill ta tillvara kvaliteten i den svenska välfärden. Vi vill värna välfärdens verksamheter. Detta är viktigare än höjd ersättningsnivå i socialförsäkringssystemen och arbetslöshetsförsäkringen.

För att överbrygga den svaga inkomstutvecklingen 2011 vill vi, utöver den permanenta höjningen på 5 miljarder kronor, tillföra kommunsektorn ett tillfälligt statsbidrag på 3 miljarder kronor 2011. Sammantaget innebär det att kommunsektorn tillförts 32 miljarder kronor i nivå 2011 i förhållande till 2006. Det är resurser vi vill ska gå till att värna kommunala kärnverksamheter, såsom sjukvård, omsorg och verksamhet som riktar sig till barn och unga.

3.5 ETT SVERIGE SOM HÅLLER IHOP

Sverige ska vara ett rättvist samhälle som håller ihop. Oavsett bakgrund ska alla ha möjligheter att växa och utvecklas som självständiga människor. Bakgrund, etnicitet eller kön ska inte avgöra vilka vägval var och en kan göra i livet. Sverige ska vara ett land där det är viktigare vart du är på väg, än varifrån du kommer.

För att alla ska ha likvärdiga livschanser måste skolan ge alla elever förutsättningar och verktyg för framtiden. Genom att se varje barns unika möjligheter och utmana varje elev till att nå nya mål ska skolan väcka nyfikenheten och lusten till lärande. Det ska tidigt finnas signalsystem för dem som inte hänger med och som behöver stöd och hjälp för att nå skolans mål; oavslutad skolgång är en av de viktigaste orsakerna bakom framtida utanförskap.

Våra socialförsäkringssystem ska ge ett gott inkomstskydd vid sjukdom och arbetslöshet. De finns till för att ge trygghet och erbjuda sociala broar, men vi ska inte gå tillbaka till de tidigare systemen som drev bort och aktivt mönstrade ut människor från arbetsmarknaden och utgjorde en grogrund för utanförskap och växande klyftor. Därför ska det övergripande målet – att alla som kan arbeta också ska kunna få ett jobb – vara tydligt. De som behöver hjälp för att komma tillbaks till arbetsmarknaden ska också kunna få det stöd de behöver.

De ideella insatserna har en oersättlig betydelse för ett samhälle som håller ihop. Gemenskap och tillit i samhället uppstår i familjen, bland vännerna, arbetskamraterna och i civilsamhället i övrigt. Hos föreningar, församlingar och sammanslutningar skapas mötesplatser som gör Sverige till ett tryggare land där människor blir sedda och delaktiga.

Vår vision om Sverige är ett rättvist samhälle som håller ihop. Människor ska känna trygghet, kunna ta egna initiativ och förverkliga sina livsdrömmar.

---

4 Offentliga finanser tillbaka till överskott

Sverige har i dag starkare ekonomi än nära nog något annat land i Europa. Den positionen ska vi slå vakt om av flera skäl. Starka offentliga finanser är en förutsättning för en stabil återhämtning. Det skapar utrymme för viktiga reformer under kommande år. Därtill är långsiktigt ansvarstagande för svensk ekonomi avgörande för vår förmåga att rusta oss för framtiden.

Sveriges offentliga finanser är och ska fortsatt vara långsiktigt hållbara. Ett lagstiftat överskottsmål för det offentliga sparandet är ett centralt verktyg för att upprätthålla detta. Budgetreglerna med utgiftstak ska värnas – inte luckras upp. Den offentliga skuldsättningen ska fortsätta minska som andel av BNP. Vi ska inte riskera att försätta oss i en situation där vi inte har resurser att hantera kriser eller gör oss själva och vår välfärd beroende av de internationella lånemarknaderna.

Inriktningen i politiken under kommande mandatperiod är att de offentliga finanserna ska uppvisa balans och överskott på 1 procent av BNP. Detta är i linje med överskottsmålet, som innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel.

Det finanspolitiska ramverket ska fortsatt vårdas och stärkas. Det kommunala balanskravet ska ses över så att välskötta kommuner och landsting i kristider får lättare att använda sig av sparade tidigare överskott.

Som ett led i en ansvarsfull ekonomisk politik ska alla reformer prövas mot reformutrymmet. Det kan bli nödvändigt att avstå från att genomföra eller skjuta på reformer eller tillföra ytterligare finansiering om den ekonomiska utvecklingen blir svagare än väntat, eller för att säkra samhällsekonomisk balans.

För kommande mandatperiod har Alliansen följande centrala utgångspunkter:

- De offentliga finanserna ska uppnå balans och överskott på 1 procent av BNP så att överskottsmålet upprätthålls.
- Utgiftstaken ska värnas och hållas.
- Det kommunala balanskravet ses över så att välskötta kommuner och landsting i kristider får lättare att använda sig av sparade tidigare överskott.
- Alla reformer prövas mot reformutrymmet.

5 Fler i arbete

Alliansens främsta mål är att föra Sverige mot full sysselsättning. Vi vill att alla som kan arbeta också ska kunna få ett jobb. Få klyftor är så stora som mellan den som

---

har arbete och den som står utanför arbetsmarknaden. Att ge fler möjlighet till jobb är därför den mest grundläggande rättvisefrågan.

Alliansregeringen har därför sänkt inkomstskatterna kraftigt för låg- och medelinkomsttagare så att människor med vanliga inkomster märker att egna ansträngningar lönar sig. Detta har lett till högre sysselsättning och minskat utanförskap.

Arbete, arbetsgemenskap och en egen lön som går att leva på innebär makt över den egna vardagen. Alla människors kompetens och vilja att arbeta ska tillvaratas. Alla ska ha möjlighet att delta i arbetslivet utifrån sina förmågor och förutsättningar. Arbete är inte bara grunden till människors makt över det egna livet, utan också grunden för Sveriges välstånd.

Vägen mot full sysselsättning handlar om att återupprätta arbetslinjen och bryta med det utanförskap från arbetsmarknaden som växte fram under lång tid. Vi vill att det ska löna sig bättre att utbilda sig och arbeta, att det ska bli lättare och billigare att anställa samt att fler företag ska startas, stanna och växa i Sverige.

5.1 DET SKA LÖNA SIG ATT ARBETA

Sverige ska vara ett land där det lönar sig att arbeta. Sänkta inkomstskatter, för framför allt låg- och medelinkomsttagare, är ett verkningsfullt instrument för att minska utanförskapet, öka den varaktiga sysselsättningen och göra företagande mer attraktivt. Det ökar också människors makt över den egna vardagen.

Med jobbskatteavdraget har ett vårdbiträde fått sänkt skatt med nästan 1 500 kronor per månad, en metallarbetare med nästan 1 700 kronor och en sjuksköterska med närmare 1 750 kronor. För undersköterskan innebär jobbskatteavdraget en hel extra månadslön efter skatt varje år.

Jobbskatteavdraget motverkar att arbetslösheten biter sig fast. Ökade drivkrafter för arbete ökar arbetsutbudet. Det gör att fler stannar kvar och förblir aktiva på arbetsmarknaden. Genom att fler är kvar i arbetskraften ökar förutsättningarna för att ekonomin snabbt kan förbättras.

Lägre skatt för låg- och medelinkomsttagare ger mer pengar i plånboken, ökad trygghet och stimulerar hushållens efterfrågan på varor och tjänster. Jobbskatteavdraget stärker även rörligheten på arbetsmarknaden, vilket även det ökar förutsättningarna för att ekonomin snabbt ska kunna återhämta sig. Ett förstärkt jobbskatteavdrag bidrar därmed till en högre sysselsättning inte bara 2010 utan också framgent.

Ovanpå den kommunala inkomstskatten betalas därtill statlig inkomstskatt i dag av lärare, sjuksköterskor och poliser. Nära nog var tredje heltidsarbetande TCO-medlem beräknas betala statlig inkomstskatt 2011. Bland Saco-medlemmar är det fler än hälften. Totalt beräknas nästan 30 procent av alla heltidsarbetande betala statlig inkomstskatt. Detta visar att den statliga inkomstskatten i allt högre grad slår mot högst normala löntagare, utöver att den riskerar skapa negativa effekter för utbildning. Det

---

gäller även efter alliansregeringens höjning 2009 av gränsen för när statlig skatt ska betalas.

Ytterligare sänkta inkomstskatter inom ramen för jobbskatteavdraget och den statliga inkomstskatten är effektiva åtgärder för att öka arbetsutbudet. När det lönar sig att arbeta vill fler arbeta och därmed stiger arbetsutbudet och sysselsättningen, vilket ökar svensk ekonomis möjligheter att växa långsiktigt. Därmed skapas mer resurser till den offentliga välfärden.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- Ytterligare sänkningar av inkomstskatterna för främst låg- och medelinkomsttagare i form av ett femte steg i jobbskatteavdraget bör genomföras när de offentliga finanserna och ekonomin så tillåter.
- Ytterligare höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt ska genomföras när de offentliga finanserna och ekonomin så tillåter.
- Även den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta bör sänkas när en ytterligare förstärkning av jobbskatteavdraget genomförs.

5.2 FLER OCH VÄXANDE FÖRETAG I HELA SVERIGE

Sverige behöver fler företag och företagare. Ett attraktivt entreprenörsklimat är centralt för sysselsättningen, produktiviteten och tillväxten i ekonomin och utgör därmed grunden för en positiv utveckling i alla delar av landet. Genom att vi skapar ett dynamiskt näringslivsklimat och förbättrade förutsättningar för innovationer vågar fler människor satsa på att bli företagare och fler entreprenörer ser Sverige som det mest intressanta landet att starta och driva företag i. En rad viktiga reformer har genomförts under mandatperioden som förbättrat näringsklimatet och stärkt Sverige som företagarnation. Ytterligare steg behöver tas under kommande år.

I Alliansens Sverige ska nyfikenhet, drömmar och idéer få chansen att växa och bli affärsidéer och företag. Ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv är en central förutsättning för ökad sysselsättning. Fler och växande företag i hela landet behövs för jobben, utvecklingen och välfärden. Entreprenörskap och företagande måste uppmuntras.

Alliansen avser att tillsätta en bred utredning av företagsbeskattningen, som syftar till att utforma beskattningen så att investeringar och sysselsättning gynnas. Utredningen kommer att analysera hur olika skatteförändringar bör rangordnas. Därtill är värnskatten skadlig för tillväxten, inte minst för att den straffskattar utbildning och entreprenörskap. Dessa skatteförändringar ryms inte inom de ekonomiska ramar för skarpa vallöften och reformambitioner som föreslås i valmanifestet. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår är det motiverat att genomföra ytterligare lättnader för att stärka tillväxten. Det gäller bl.a. bolagsskatten, arbetsgivaravgifter, värnskatten, riskkapitalavdrag, FoU-avdrag och expertskatt. Vår samlade bedömning är att det inte

---

finns ekonomiskt utrymme att sänka dessa tillväxtskadliga skatter under nästa mandatperiod.

Alliansregeringen har målmedvetet sänkt skatterna för företagare och på företagan- de, sänkt kostnaderna för att anställa, minskat regelbördan för företagen och öppnat fler delar av ekonomin för entreprenörer, framför allt inom välfärdsområdet. Det arbe- tet ska fortsätta.

Företagen är beroende av den stabilitet som ordning i de offentliga finanserna ger. Tillsammans utgör detta grunden för att göra Sverige mer konkurrenskraftigt och för att få fler och växande företag. Alliansregeringen har vidtagit omfattande åtgärder för att stabilisera den svenska finansmarknaden och därmed trygga företagens kapital- försörjning. Dessa insatser har varit avgörande för svenskt näringsliv.

Vi vill fortsätta arbetet med att minska regelbördan för de små företagen. Regelrådet ska fortsätta sitt arbete med att minska företagens regelbörda. En satsning på lokal och regional regelförenkling genomförs för att skapa en märkbar förändring i företa- gens vardag. Vi vill fortsätta arbetet mot målet att företagen ska ha ett enda rapporte- ringstillfälle.

Innovationer och kunskapsintensivt företagande är avgörande för vår internationella konkurrenskraft, liksom för företagens utvecklingskraft och omställningsförmåga. Därför vill vi under mandatperioden göra en långsiktig satsning på bland annat tjäns- teinnovationer, inkubatorer och ungas innovationer.

Företag inom nya sektorer och näringar som startas och drivs av både män och kvinnor ska uppmuntras. Tjänstesektorn är arbetsintensiv. Lägre moms på restau- rang- och cateringtjänster skapar många nya jobb, inte minst för ungdomar.

Tiotusentals nya jobb har skapats genom RUT- och ROT-avdragen. Många arbetslö- sa har fått jobb, andra har kunnat arbeta mer samtidigt som vardagen har blivit enk- lare inte minst för familjer och äldre i hela landet. RUT-avdragets utformning ska ut- värderas.

Sveriges ambitiösa klimat- och energipolitik skapar goda förutsättningar för miljödriv- ven näringslivsutveckling och för säker energitillförsel till landets företag. Denna ut- veckling måste fortsätta.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- RUT- och ROT-avdragen ska finnas kvar.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Satsningen på kvinnors företagande fortsätter.
- Insatser för exportfrämjande förstärks och inriktas mot små och medelstora fö- retag.
- Regelförenklingsarbetet fortsätter.

-
- Innovationsinsatserna förstärks.
  - Rådgivning och mentorskap för företagare, bland andra invandrare, förstärks.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- En halvering av moms på restaurang- och cateringtjänster ska genomföras när de offentliga finanserna och ekonomin så tillåter.

5.3 DET STATLIGA ÄGANDET AV FÖRETAG SKA MINSKA

Alliansen anser att statens uppgift normalt bör vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att äga och driva företag. Därför bör staten i princip inte äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens – såvida inte bolaget har ett särskilt samhällsuppdrag som är svårt att klara av på något annat sätt. Vår bedömning är att det statliga ägandet under kommande mandatperiod bör minska eller avvecklas i Nordea, TeliaSonera och SBAB. Detta ska ske så att skattebetalarnas intressen värnas på bästa sätt. Försäljningsintäkter ska användas för att minska statsskulden.

LKAB bör även under kommande mandatperiod vara ett av staten helägt bolag. Apoteksreformen har varit lyckosam. Inga förändringar av statens ägande i Apoteket AB är aktuella under kommande mandatperiod.

Vattenfall är det i särklass största statliga företaget och verkar på en internationell marknad. Regeringen har genomfört ett arbete kring Vattenfalls framtida inriktning som resulterat i propositionen om förtydligt uppdrag. På den grunden bygger staten sitt långsiktiga ägaransvar och kommer fortsatt att vara majoritetsägare i företaget. Andra delägare kan dock övervägas, i form av t.ex. AP-fonderna eller andra långsiktigt ansvarsfulla ägare.

5.4 HELA SVERIGE SKA VÄXA

Alliansen tror på ett Sverige där alla delar av landet ges möjlighet att utvecklas utifrån sina styrkor och förutsättningar. Att låta hela Sverige växa handlar om att bejaka förutsättningarna för boende, arbete och företagande i hela landet. Våra kommunikationer, såväl fysiska som elektroniska, är av stor betydelse för att människor ska kunna verka i hela landet och är samtidigt grundläggande för näringslivets konkurrenskraft och för investeringsklimatet. Vidgade arbetsmarknadsregioner ökar rörligheten, konkurrensen och därmed sysselsättningen.

Vår ambitiösa energi- och klimatpolitik skapar investeringar och företagande på landsbygden. De gröna näringarna är betydelsefulla i Sveriges energiproduktion. Genom en fortsatt och utbyggd satsning på Sverige som Europas nya matland skapar vi goda förutsättningar för bra mat, entreprenörskap samt en växande turistnäring

---

i hela landet. En utredning prövar möjligheten att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker inom ramen för den svenska alkoholpolitiken.

Många barn, ungdomar och äldre serveras varje dag mat från de offentliga köken. Den maten ska vara sund och säker och fri från onödiga tillsatser. Mjök, kött och ägg ska komma ifrån djur som har haft det bra.

För att säkerställa att hela landet ska kunna växa ska offentlig och kommersiell service finnas i hela landet. Genom Alliansens landsbygdsstrategi och det landsbygdsprogram som har utarbetats ska landsbygdens villkor ytterligare förbättras under kommande mandatperiod.

En särskild satsning görs för att stärka utvecklingskraften i Norrlands inland. Ökat entreprenörskap och utvecklad innovationsförmåga ska bidra till förnyelse av ekonomin. En statlig fond för riskkapital – Inlandsinnovation – inrättas och ska arbeta tillsammans med privata och offentliga aktörer.

Våra städers möjligheter att vara motorer för tillväxt förutsätter järnvägsspår och vägar i ett väl fungerande transportsystem med bland annat en attraktiv kollektivtrafik. Omfattande insatser görs och kommer att göras för att öka framkomligheten på väg och järnväg. Bra kommunikationer är viktiga också för att knyta ihop stad och land. Många vill bo på landet och jobba i stan, vilket leder till att arbetsmarknadsregionerna blir större, vilket i sin tur ställer nya krav på infrastrukturen. Därför kommer ett antal viktiga investeringsprojekt runt om i landet att genomföras. Det gäller inte minst Förbifart Stockholm och det västsvenska infrastrukturpaketet. Alliansregeringen har nyligen beslutat om en historisk infrastrukursatsning över hela landet, främst på vägar och järnvägar, men också på flyg och sjöfart, som uppgår till närmare 500 miljarder kronor fram till 2021. Infrastrukturplaneringen ska ha ett transportslagsövergripande perspektiv där väg, järnväg, flyg och sjöfart ska fungera tillsammans.

För att hela Sverige ska växa krävs också stärkta förutsättningar för företagande utanför våra större städer och på landsbygden. Inte minst måste beskattningen av näringslivets transporter vara rimlig. Därför ska någon kilometerskatt inte införas. Norra Sverige bidrar med viktig råvaruexport till stora delar av Europa vilket kräver effektiva och tillförlitliga väg-, järnvägs- och sjötransporter.

Sverige har idag bredband i världsklass. Goda elektroniska kommunikationer underlättar vardagslivet och är en förutsättning för att företagare ska kunna bedriva verksamhet i hela landet.

Förutsättningarna och kostnaderna för höghastighetsbanor i Sverige behöver ytterligare utredas. Vidare bör behovet av och möjligheterna för en ny fast Öresundsförbindelse för väg och järnväg undersökas.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Ett antal infrastrukturprojekt genomförs för att få ett sammanhållet och väl fungerande transportsystem.

-
- Underhållsinsatser av väg och järnväg ska fortsätta att förbättra transportsystemets tillgänglighet och kvalitet.
  - Insatser görs för att möjliggöra en utveckling av bra kollektivtrafiklösningar.
  - Dispenserna från pumplagens fjärde steg ska permanentas.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- En statlig fond för investeringar i Norrlands inland – Inlandsinnovation – kommer att inrättas.
- Bland annat genom initiativet Matlandet, tillvaratas de gröna näringarnas möjligheter att skapa investeringar och företagande på landsbygden.
- Tillgången till god service i hela landet stärks.
- Tillgången till goda elektroniska kommunikationer i hela landet förbättras.

5.5 EN BÄTTRE FUNGERANDE ARBETSMARKNAD

En aktiv arbetsmarknadspolitik upprätthåller människors kontakt med arbetsmarknaden. Därför vill vi fortsätta med ökat fokus på coachning, arbetspraktik, praktisk kompetensutveckling, arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning.

Nystartsjobben, instegsjobben för utrikesfödda och rehabiliteringskedjan för dem som är sjukskrivna utgör andra viktiga delar av en aktiv arbetsmarknadspolitik till stöd och uppmuntran för människor att söka sig tillbaka till arbetsmarknaden, jobb och egen lön. De betonar arbetsgivarens sociala ansvar och möjlighet att anställa också dem som stått utanför en längre tid.

Reformeringen av Arbetsförmedlingen har bidragit till en bättre fungerande arbetsmarknad. Särskilt viktigt har det varit att Arbetsförmedlingen fokuserat på huvudmålet – att förmedla jobb. Fler och kompletterande aktörer har släppts in inom arbetsförmedling och coachning av arbetslösa. Denna utveckling bör fortsätta.

Alliansregeringen har under mandatperioden genomfört förändringar i arbetsrätten för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden samtidigt som en rimlig balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthållits och med god trygghet för den anställde. Reformerna har bidragit till att utveckla den svenska modellen. Alliansen anser att den svenska modellen utgör en god grund för en väl fungerande arbetsmarknad.

För att ytterligare öka möjligheten för vissa grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och för att göra så att fler små företag ska våga anställa, kommer vissa förändringar att genomföras. Alliansen föreslår att en särskild lärlingsprovanställningsform införs. För personer yngre än 23 år bör det vara möjligt att delta i en lärlingsprovanställning upp till 18 månader inom dagens regelverk för provanställningar och med en dispositiv inriktning. Villkoren ska regleras som på sedvanligt sätt

---

på den svenska arbetsmarknaden genom kollektivavtal. Arbetsgivaren ansvarar för att anställningen ges ett utbildningsinnehåll.

Alliansen avser också att begränsa arbetsgivarens kostnader vid tvist om uppsägning. En särskild arbetsrättslig reglering kommer att införas för gymnasielärlingar.

Behoven på den framtida arbetsmarknaden är flera. Förutom att stimulera fler människor att arbeta högre upp i åldrarna ska trösklarna för ungas inträde i arbetslivet minskas. En ökad rörlighet, såväl geografiskt som kompetensmässigt, behöver uppmuntras och flaskhalsproblem motverkas. En snabbare integration i arbetslivet för människor med utländsk bakgrund ska uppnås. Alliansen anser att parterna på arbetsmarknaden har ett huvudansvar för att utveckla regelverket i sådan riktning. Alliansen kommer noga följa utvecklingen på arbetsmarknaden för att en flexibel arbetsmarknad ska kunna kombineras med trygghet för den enskilde.

Det finns nu tydliga tecken på att arbetsmarknaden återhämtar sig under 2010. De ljusare utsikterna innebär att åtgärderna för att mildra krisens konsekvenser på arbetsmarknaden successivt bör anpassas efter det nya arbetsmarknadsläget. Under 2011 finns fortfarande ett behov av aktiva insatser för att stödja korttidsarbetslösa. Arbetspraktik och coachning är två insatser som möjliggör för människor som drabbats av arbetslöshet att snabbt få stöd tillbaka till arbete. Därigenom minskar risken för förlorat fotfäste på arbetsmarknaden och långtidsarbetslöshet.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Lärlingsprovanställning införs.
- Medlingsinstitutet ges ett tydligare uppdrag att informera företagare om rådande regler om arbetsrätt och kollektivavtal.
- Arbetsgivares kostnader vid tvist om uppsägning begränsas.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Folkhögskolesatsningen till stöd för dem som behöver mer av grundläggande utbildning för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden förlängs med ett år och utvidgas till samtliga arbetslösa ungdomar under 25 år.
- Ungdomar mellan 20-24 år som senast 1/7 2010 lämnat grund- eller gymnasieskolan utan fullständiga betyg och som är inskriva i någon av garantierna från 2011 ska kunna beviljas det s.k. högre studiebidraget, för att de ska kunna komplettera sina betyg vid komvux.
- Kvalificeringstiden i jobbgarantin för ungdomar förändras genom att ungdomar ska kunna kvalificera sig till garantin genom att under totalt tre månader under en ramtid om fyra månader ha varit arbetslös och anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.
- Arbetsförmedlingen tillförs ytterligare resurser för att kunna bibehålla kvaliteten i verksamheten.

5.6 VÄRNA ARBETSLINJEN I TRYGGHETSFÖRSÄKRINGARNA

Socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen fyller en viktig trygghetsfunktion och ska vara utformade så att sysselsättning, aktivitet och arbete uppmuntras och bidragsfusk motverkas. De ska bygga på aktiva insatser för att ge alla med möjlighet att kunna återgå till arbete stöd och hjälp. Insatser bör göras för att utbetalningarna från Försäkringskassan och andra myndigheter ska göras i tid.

Ett omfattande reformarbete har pågått inom trygghetssystemen under mandatperioden. Den passivitet som tidigare präglade processen har ersatts med aktiva åtgärder.

Stora förändringar leder alltid till oro för att enskilda hamnar i kläm, något man måste vara ödmjuk inför. Kommande mandatperiod är den politiska uppgiften framförallt att vårda de reformer som genomförts och se till att de får avsedd effekt, och inte oönskade effekter. Alliansregeringen har under våren 2010 tillsatt en parlamentarisk utredning för att se över hur sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna långsiktigt kan förbättras för att bli sammanhållna, balanserade och hållbara, samt bidra till långsiktigt högre sysselsättning. Alliansen vill införa en allmän inkomstförsäkring vid arbetslöshet. Hur en sådan ska utformas utan att få negativa effekter på arbetsmarknadens funktionssätt är dock komplicerat och frågan utreds av den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. När utredningen lämnat sitt förslag kommer Alliansen att ta ställning till när och hur en obligatorisk a-kassa kan införas.

5.7 ARBETE FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Många personer med funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden. Den grundläggande utgångspunkten för oss är att alla människors kompetens och vilja att arbeta ska tas till vara. Alla ska ha möjlighet att delta i arbetslivet utifrån sina förmågor och förutsättningar. Förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att kunna finna, få och behålla ett arbete inom såväl stat, kommun och landsting som näringsliv måste förbättras. Detta är nödvändigt för att bättre kunna tillvarata den kompetens och de resurser som finns i samhället.

Arbetet med att identifiera och undanröja de hinder som idag finns på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga måste fortsätta och stärkas, inte minst gäller detta kvinnor med funktionsnedsättning.

Förstärkta insatser görs för att personer som länge stått långt från arbetsmarknaden, exempelvis på grund av funktionsnedsättning, ska erbjudas arbete.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Taket i det särskilda anställningsstödet höjs och kvalifikationstiden förlängs för att bättre stödja personer som står långt från arbetsmarknaden.
- Arbetsförmedlingen ska tydligare prioritera personer med funktionsnedsättning.

5.8 BEKÄMPA UNGDOMSARBETSLÖSHETEN

Ungdomsarbetslösheten är fortsatt för hög i Sverige. Samtidigt heltidsstuderar nästan hälften av de ungdomar som i statistiken räknas som arbetslösa, även om de själva oftast betraktar sig framför allt som studerande. Vidare är ungdomar i lägre grad än äldre långtidsarbetslösa. Deras arbetslöshet varvas ofta med kortare jobbperioder.

Samtidigt löper den grupp som inte avslutat sina gymnasiestudier en högre risk att fastna i långvarigt utanförskap. Det är också allvarligt att det finns en relativt stor grupp unga som varken studerar, arbetar eller söker jobb. När en ung person hamnar i långvarigt utanförskap är förlusten både för individen och samhället stor. Arbetet för att undvika att ungdomar ska fastna i passiv aktivitetsersättning ska fortsätta.

Alliansregeringen har genom olika åtgärder underlättat ungdomars väg in i arbetslivet. Möjligheter till tillfälliga anställningar utökades tidigt under mandatperioden och arbetsgivaravgifterna har halverats för unga under 26 år, vilket gör det betydligt billigare att anställa unga. Nystartsjobb har införts som ger arbetsgivare som anställer en ungdom som varit arbetslös i mer än sex månader en skattesänkning motsvarande hela arbetsgivaravgiften.

Det finns ett tydligt positivt samband mellan en färdig gymnasieutbildning och chansen att få jobb. Det är därför centralt att utbildningssystemet kan höja andelen som går ut gymnasieskolan med fullständiga betyg. Med den nya gymnasieskolan, som ska träda i kraft 2011, finns stora möjligheter att förbättra resultaten. Det är också viktigt att unga som av olika skäl hoppat av skolan kan komma tillbaka och slutföra sina studier. Skolan har också en viktig roll att stimulera unga att i högre utsträckning våga starta och driva företag.

En utredning har nyligen föreslagit en ny form av tidsbegränsad anställning för gymnasieelever i lärlingsutbildning. En särskild arbetsrättslig reglering för gymnasieelever, som bygger på utredningens förslag, kommer att införas av Alliansen. Förslaget syftar till att underlätta för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden, i synnerhet unga med låg studiemotivation. Införandet av lärlingsprovanställning kommer också att underlätta för ungdomar att få arbete.

Lägre moms på restaurang- och cateringtjänster ger fler unga chansen att få jobb inom tjänstesektorn.

Alliansen vill, utöver de förslag som presenteras på utbildningssidan, under kommande mandatperiod att:

- Den halverade arbetsgivaravgiften för ungdomar bibehålls.
- En särskild arbetsrättslig reglering för gymnasielärlingar införs.

5.9 BÄTTRE MÖJLIGHETER FÖR ÄLDRE ATT JOBBA VIDARE

Den svenska befolkningen lever glädjande nog allt längre och behåller hälsan längre upp i åldrarna. Det innebär att förutsättningarna för ett längre arbetsliv ökar. Alliansregeringen har genom ett förenklat och utökat jobbskatteavdrag för äldre ökat drivkrafterna att arbeta efter normal pensionsålder. Vi har också tagit bort den särskilda löneskatten för personer över 65 år, vilket gör att kostnaderna att anställa äldre personer nu är betydligt lägre än tidigare. Det är gynnsamt för den enskilde, men också för samhällsekonomin, att äldre kan delta längre i arbetslivet. Denna utveckling bör förstärkas.

En allt större andel av våra äldre väljer att jobba även efter fyllda 65 år. Att göra det möjligt för äldre att stanna kvar i arbetslivet innebär att värdefull kompetens kan tas tillvara, samtidigt som det skapar vinster både för den enskilde och samhället. Även sett utifrån Sveriges demografiska utveckling med en åldrande befolkning, som innebär utmaningar för ekonomin och välfärden, är fler äldre i arbetslivet värdefullt.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Kampen mot åldersdiskriminering på arbetsmarknaden ska förbättras.
- Rätten att kvarstå i anställning ska gälla till 69 år istället för, som idag, till 67 år.

5.10 BÄTTRE INTEGRATION PÅ ARBETSMARKNADEN

Arbetslösheten är ungefär dubbelt så hög och andelen sysselsatta är ungefär tio procentenheter lägre bland utrikes födda jämfört med inrikes födda. Den utrikes födda befolkningen i Sverige har ungefär samma utbildningsnivå som den övriga befolkningen. Men däremot ger utbildning som är anskaffad utomlands inte samma avkastning på arbetsmarknaden som motsvarande svensk utbildning. Alliansregeringen har genomfört flera reformer för att förbättra integrationen. Vi vill fortsätta att utveckla detta arbete.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Arbetet för fortbildning och kompetensutveckling av SFI-lärarna fortsätter.
- Möjligheten att införa en SFI-peng utreds, med syfte att öka möjligheten för den som ska gå utbildningen att välja den anordnare som bäst uppfyller de egna behoven.
- En utredning tillsätts som ska se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader inom särskilt utsatta områden, s.k. nystartszoner. Verksamheten med nystartskontor fortsätter.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Instegsjobben utvecklas genom en höjning av subventionsgraden och täckningen för företagens kostnader för handledning.

5.11 FLER BOSTÄDER

En politik för jobb och tillväxt är beroende av väl fungerande bostads- och hyresmarknader. På flera håll i landet, särskilt i storstadsområdena, utgör bostadsbristen ett hinder för rörligheten på arbetsmarknaden.

Valfriheten och mångfalden på bostadsmarknaden har under mandatperioden stärkts bl.a. genom avskaffandet av den statliga fastighetsskatten, införande av den nya upplåtelseformen ägarlägenheter, slopad tillståndsplikt vid bostadsrättsombildningar och skattelättnad vid uthyrning av den egna bostaden. Alliansen vill utreda hur fastighetstaxeringssystemet kan avskaffas eller avsevärt förenklas. Att hyra ut sin privatbostad ska bli mer förmånligt, för att vi på så sätt ska skapa ökade bostadsmöjligheter, inte minst för unga.

Det måste byggas fler bostäder. Det behövs en bättre fungerande konkurrens på byggmarknaden och det måste bli mer attraktivt att äga och förvalta hyresfastigheter. Regeringen har lagt en första grund för detta genom reformeringen av hyressättningssystemet i bred enighet med parterna. Den ligger fast. Möjligheten att också på andra sätt stärka hyresrättens ställning på den svenska bostadsmarknaden kommer att prövas.

En del i regeringens politik för att skapa långsiktigt förbättrade villkor för bostadsbyggande har varit att avveckla snedvridande och kostnadsdrivande subventioner. Prognoserna för kommande års bostadsbyggande visar på en kraftig ökning, om än från låga nivåer. För att investeringarna i nya bostäder framöver ska ligga på en nivå som är långsiktigt hållbar krävs fortsatt fasta spelregler.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Frågan om hur fastighetstaxeringssystemet kan avskaffas eller avsevärt förenklas ska utredas.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Fler bostadstillfällen skapas genom att uthyrningen av privatbostad görs mer förmånlig. Schablonavdraget för sådana hyresintäkter höjs.

---

6 Utbildning och forskning för bildning, arbete och konkurrenskraft

Alla människor har förmågan att lära sig och ständigt nå ny kunskap. Att ge varje människa möjlighet att utvecklas och inhämta kunskap – såväl teoretisk som praktisk – är en av samhällets viktigaste uppgifter. Genom att ta till vara varje människas möjligheter och vilja att lära lägger vi grunden för framtidens Sverige. När varje människa får stöd och stimulans att utvecklas utifrån sina förutsättningar skapas ett mer rättvist samhälle.

En bra skola kompenserar för skillnader i elevernas livsvillkor och förutsättningar samt utgör grunden för människors framtida möjligheter. Vi vill se en skola där alla elever kommer till sin rätt och där alla, oavsett bakgrund och kön, får goda livschanser och kan utvecklas. En skola med ökat fokus på studiero och kunskap leder till ökad rättvisa. Kunskap är den nyckel som ger alla elever möjlighet att lyckas. En skola som däremot inte sätter kunskap i centrum drabbar framför allt elever med föräldrar utan egen högre utbildning eller med svagt stöd hemifrån. Därigenom förstärks orättvisor och klyftor vidgas. Trygga barn lär sig mer. Därför krävs en välkomnande skolmiljö, arbete mot mobbning och att elevers problem tas på allvar.

Betydelsen av ett väl fungerande, högkvalitativt utbildningssystem kan inte nog betonas. Utbildning förbättrar människors självkänsla, kunskaper och förmågor och förbättrar därmed möjligheten till jobb. Den bidrar till ett kunskapssamhälle som ger lika möjligheter till alla människor. Den stärker grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och minskar utanförskapet, underlättar integrationen och ökar jämställdheten. Den ger insikter i de värden som samhället bärs av och förutsättningar för delaktighet och ett aktivt medborgarskap. Dessutom är den en förutsättning för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Skolan är viktig för att Sverige ska bli mer entreprenöriellt.

6.1 VÄRLDENS BÄSTA SKOLA OCH HÖGRE UTBILDNING I VÄRLDSKLASS

En god utbildning är grunden för att var och en ska kunna forma sin egen framtid och göra sina egna livsval. Ett bildningsideal som uppmuntrar människor att upptäcka ny kunskap och uppnå nya insikter berikar den enskilde lika väl som samhället i stort. Om Sverige ska kunna hävda sig i den allt tuffare internationella konkurrensen är det avgörande att våra skolor och utbildningar tillhör världens främsta.

För att möta framtidens utmaningar krävs att varje elev och varje student får möjlighet att tillägna sig ny kunskap, nya kompetenser och förmågor. Här ligger lärarnas oersättliga värde. Genom sin undervisning ska de inte bara visa vägen till ny kunskap utan även entusiasmera och ge eleverna nycklar för att tillägna sig den. Tillsammans med föräldrarna ska skolan bidra till att fostra trygga barn och ungdomar. Ett aktivt värdegrundsarbete ska stödja elevernas utveckling av deras empatiska

---

förmåga och deras respekt för alla människors lika och okränkbara människovärde. Trygga elever är mer mottagliga för lärande. Studiero är en förutsättning för kunskap. En utredning bör tillsättas för att förbättra ordning och reda i klassrummet. Samverkan mellan skolan och föräldrar måste bli bättre och föräldrar ska kunna närvara i skolan om en elev är stökig eller har problem.

En stor utmaning är att motverka psykisk ohälsa bland ungdomar. Bristen på skol-sköterskor, kuratorer och psykologer är stor. Tiden för undervisning krymper när lärarna tvingas ta ett allt större ansvar för elevernas psykiska hälsa. Detta behöver mötas med förstärkta åtgärder. Skolsköterskor och en fungerande elevhälsa är centralt för att kunna hjälpa de elever som på olika sätt mår dåligt. En välfungerande elevhälsa är också central för att lärare ska kunna få vara lärare och för att öka tryggheten i skolan. Därför ska en satsning ske på elevhälsan under nästa mandatperiod.

Erfarenheterna från framgångsrika skolor visar hur bland annat ett tydligt ledarskap, höga förväntningar på varje elev, kontinuerlig uppföljning och utvärdering och ett positivt klimat mellan lärare och elever kan främja mycket goda resultat.

Inom ramen för Alliansens utbildningspolitik pågår ett omfattande reformarbete för att stärka Sverige som kunskapsnation. Lärarlyftet, bättre lärarutbildning, införande av lärlingsutbildningar, nya och tydliga mål i skolan, obligatoriska skriftliga omdömen, en ny skollag, tidigare betyg och en ny betygsskala är några exempel. Till detta ska läggas läsa-skriva-räkna-satsning, mer stöd till elever som behöver extra stöd, satsning på matematik, vassare skolinspektion, ökade resurser till forskning, yrkeshögskola och ny gymnasieskola. En försöksverksamhet med flexibel skolstart ska inledas. En utredning ser över möjligheterna att införa ett system där elever ska kunna begära omprövning av betyg.

Praktiska utbildningar ska uppvärderas. Yrkes- och lärlingsutbildningar inom gymnasieskolan ska utvecklas.

Vårt arbete syftar till att förbättra kunskapsresultaten och säkra en likvärdig kvalitet i utbildningen för alla barn och unga, oavsett förutsättningar.

Satsningar i låg ålder är viktiga eftersom misstag som sker tidigt är svåra att rätta till. Mycket tyder på att senare decenniernas resultatförsämringar i den svenska skolan kan förklaras av att den faktiska lärarledda undervisningen minskat. Av central betydelse är att genomföra förändringar som gör det möjligt att öka den tid lärare ägnar åt att faktiskt undervisa.

Vi går mot ett allt mer kunskapsintensivt samhälle, som ställer höga krav på medborgarnas utbildningsnivå. En framsynt utbildningspolitik utgår ifrån människors olikheter och syftar till att erbjuda vuxna möjligheter att lära genom hela livet, att byta karriär eller att utvecklas inom sitt yrke. En flexiblare vuxenutbildning ger bland annat redan yrkesverksamma möjlighet att studera mer anpassat utifrån yrkeslivet. Alliansen vill pröva möjligheterna att förverkliga en valfrihetsmodell för vuxenutbildningen.

Under de senaste åren har resurserna till svensk högre utbildning förstärkts väsentligt. Men resurserna är fortfarande inte tillräckliga för att garantera att utbildningen

---

håller tillräckligt hög kvalitet överallt. En ytterligare förstärkning genomförs, med tyngdpunkt på de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområdena.

Ett väl utbyggt offentligt studiestöd är ett väsentligt inslag i en ambitiös och framsynt utbildningspolitik. Det är en fråga om att ge alla människor likvärdiga chanser att genom egen ansträngning förverkliga sina ambitioner. Sverige har ett av världens mest generösa studiestöd. Ändå har många studenter svårt att få ekonomin att gå ihop. Studiemedlen kommer att höjas med 500 kr per månad.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- En ny lärarutbildning med fokus på kunskap införs.
- Gymnasieskolan reformeras och de yrkesinriktade utbildningarna fördjupas och förstärks.
- En ny tydligare och kunskapsinriktad läroplan för skolan beslutas.
- En ny läroplan för förskolan med ett ökat pedagogiskt innehåll beslutas.
- Ett nytt betygssystem och betyg från årskurs sex introduceras.
- Eleverna i sexan ska genomföra nationella prov i SO- och NO-ämnena.
- Kopplingen mellan studieliv och arbetsliv ska stärkas.
- En skyldighet att anmäla missförhållanden i skolor, förskolor och fritidshem införs, en lex Sarah i skolan.
- En utredning tillsätts för att förbättra ordning och reda i klassrummet.
- Förändringen av huvudmannaskapet för skolan som skedde 1991 utvärderas. Alliansen kommer inte att vidta någon förändring av huvudmannaskapet under mandatperioden.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Studiemedlen höjs genom att lånedelen ökar med 500 kr per månad.
- Satsningarna på entreprenörskap i skolan ska utvecklas.
- Antalet undervisningstimmar i skolans lägre årskurser ska öka.
- En satsning sker på elevhälsan.
- Satsningarna på yrkesutbildning ska fortsätta och yrkeshögskolan utvecklas.
- Varje elev ska ha rätt att gå i en skola där verksamheten präglas av respekt och arbetsro. Insatser mot mobbing och för att stärka värdegrundsarbetet är viktiga byggstenar för att förbättra skolan.

- En kvalitetssatsning på högre utbildning genomförs.

6.2 FORSKNING OCH INNOVATION I VÄRLDSKLASS

Forskningen har en viktig roll som en kreativ och förbättrande kraft för samhällsutveckling. Våra forskare flyttar ständigt gränserna för det mänskligt möjliga. Svåra sjukdomar, klimatet och energifrågan utgör några av de många utmaningar som bara kan hanteras med ökad kunskap. Få, om några, investeringar ger större avkastning på sikt än utbildning, forskning och innovation.

Forskningen måste kontinuerligt förbättras då svensk konkurrenskraft i en globaliserad värld är beroende av ett högt kunskapsinnehåll i våra produkter. Aktiva åtgärder behövs för att Sverige ska kunna ligga kvar i täten på det vetenskapliga området och att jobben ska bli kvar i Sverige. Vi vill att Sverige ska förbli en forskningsnation av högsta rang.

Att stärka innovationskraften i hela samhället är avgörande för att jobben ska bli fler, konkurrenskraften öka, produktionen av varor och tjänster bli effektivare och mer miljövänlig. Sverige behöver bli ännu bättre på att dra nytta av nya rön och omsätta dem i nya tjänster och produkter. En särskild innovationsstrategi kommer därför att tas fram under nästa mandatperiod för att effektivisera och samordna insatserna.

Alliansregeringens satsningar på forskning och innovation har redan inneburit det största resurstillskottet till svensk forskning någonsin. De offentliga och privata satsningarna på forskning och utveckling i Sverige når nu nästan 4 procent av BNP, vilket placerar oss i toppen. Samtidigt kan vi inte vila på lagrarna. Vi måste även framgent säkra att vi är en framstående kunskapsnation. Det kan bara ske genom fortsatta satsningar på forskning och innovation. Universitetens och högskolornas självständighet ska öka. Frågan om avdragsrätt för donationer till forskning har utretts, men utredningens förslag har fått kritik. Vi avser att återkomma till denna fråga i samband med forsknings- och innovationspropositionen.

7 Trygg och tillgänglig sjukvård för alla

Sverige har en mycket bra sjukvård jämfört med många andra länder. Medarbetarnas kunnande, medicinsk standard och den tekniska utvecklingen ligger på många områden i framkant. Åtskilliga undersökningar visar att förtroendet för sjukvården är högt och en allt större andel av befolkningen anser sig få den vård de är i behov av. Alliansen har under senare år också genomfört flera reformer för förbättrad kvalitet och tillgänglighet, liksom för att förstärka patientens valfrihet i vården.

Kömiljarden, som premierat landsting som uppnått goda resultat, har kraftigt kortat köerna. Psykiatrisatsningen har förbättrat den psykiatriska vården runt om i landet. Genom apoteksomregleringen har tillgängligheten till läkemedel ökat. Vårdval i pri-

---

märvården har påtagligt ökat tillgängligheten och möjligheten att välja vårdcentral. Antalet vårdcentraler har ökat markant.

Även om svensk sjukvård på många sätt är bra finns det mer att göra. Vården ska vara tillgänglig, säker och ges efter behov. Möjligheten att få god vård i tid ska inte vara beroende av om du är man eller kvinna, ung eller gammal, infödd eller inflyttad till Sverige, har högre eller lägre utbildning eller inkomst och inte heller av var i landet du bor. Vård måste ges på lika villkor. En av de viktigaste utmaningarna är att säkerställa en rättvis och jämlik vård. För att förbättra förutsättningarna för en rättvis vård ska vi införa en patientlag. Lagen ska samla och tydliggöra de skyldigheter vårdgivarna har gentemot sina patienter. Lagen bör också anvisa en väg för patienten att snabbt och enkelt få invändningar mot vården prövade. Den utredning som tar fram lagförslaget ska belysa de direkta kostnaderna och de långsiktiga offentliga finansiella konsekvenserna av sådana lagändringar.

Hälso- och sjukvården blir allt bättre på att behandla sjukdomar som är förknippade med hög ålder. Samtidigt finns strukturella problem i vården och omsorgen. Det drabbar främst äldre personer med de allra största behoven, de som har svårast att göra sin röst hörd. Under nästa mandatperiod måste det vara en huvuduppgift att förbättra vården och omsorgen för de mest sjuka äldre. En god vård på lika villkor för denna grupp kräver särskilda åtgärder. En väg att pröva är om primärvården kan få ett preciserat äldreuppdrag.

Alliansen vill fortsätta arbetet för en köfri, säker och jämlik hälso- och sjukvård med ökat fokus på hälsa. Tryggheten för patienter att inte felbehandlas eller felmedicineras måste öka. Ett förbättrat och mer aktivt patientsäkerhetsarbete är bra för patienten och ger dessutom vinster för samhället i form av minskat lidande för patienterna och minskat vårdbehov. Genom förbättrad patientsäkerhet kan viktiga resurser frigöras inom vården, vilket förbättrar tillgängligheten och tillgången till vårdplatser.

En helt ny patientsäkerhetslag träder i kraft den 1 januari 2011 för att få ned antalet vårdskador. Alliansen vill nu därutöver ta ytterligare steg i det viktiga patientsäkerhetsarbetet genom en nationell satsning. Ett årligt stimulansbidrag ges till landstingen för att förbättra patientsäkerheten. Pengarna bör fördelas till landstingen utifrån de resultat respektive landsting uppvisar.

Arbetet med att få bort köerna ska fortsätta och tillgängligheten ytterligare förbättras. Patientens ställning bör stärkas ytterligare genom en förstärkt vårdgaranti som stegvis skärps inom ramen för kömiljarden. Ett särskild insats görs för att få ned väntetiderna på landets akutmottagningar.

Psykiatrin har under den gångna mandatperioden varit högt prioriterad. Kommuner och landsting har bland annat fått resurser för att förbättra tillgängligheten i barn- och ungdomspsykiatrin och vidareutbilda personal. För att åstadkomma en långsiktigt positiv utveckling permanentas satsningen.

Alliansen har genomfört en betydelsefull reform för förbättrad tandhälsa som inneburit en fördubbling av det statliga tandvårdsstödet. Särskilt för dem med stora tandvårdsbehov har kostnaderna sjunkit kraftigt. Det finns dock en grupp patienter som

---

på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning får en särskilt försämrad tandhälsa. För den gruppen vill vi komplettera det generella stödet med särskilt riktade insatser.

Alkoholens sociala och medicinska skadeverkningar måste bekämpas. En minskad alkoholkonsumtion förbättrar hälsan och minskar många sociala problem. Systembolaget ska kvarstå i statlig ägo. Försäljningsmonopolet och en aktiv prispolitik utgör centrala verktyg i detta arbete, men mer behöver göras. Vår politik syftar till ett samhälle fritt från narkotika och dopning och ett minskat tobaksbruk. Barn och unga är en särskilt angelägen grupp.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Skatten höjs på alkohol och tobak i syfte att minska dessas skadeverkningar.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- En nationell satsning för ökad patientsäkerhet genomförs.
- Tandvårdsreformen fullföljs genom särskilda insatser till personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har en försämrad tandhälsa.
- Den pågående psykiatrisatsningen permanentas i syfte att skapa förutsättningar för en långsiktig utveckling mot en kraftigt förbättrad psykiatri.
- Kömiljarden ska vidareutvecklas i syfte att skapa drivkrafter och möjligheter för landstingen att leva upp till en skärpt vårdgaranti.
- En satsning genomförs för en bättre fungerande akutsjukvård med kortare väntetider.
- En patientlag för att förbättra förutsättningarna för en rättvis vård införs.
- Vårdvalet ska utvecklas med målet att alla medborgare i hela landet ska ha möjlighet att välja vårdgivare i primärvården.
- Vården i livets slutskede förbättras.
- Den förebyggande satsningen för att minska alkoholkonsumtionen, stoppa narkotikan och dopningen samt minska tobaksbruket fortsätter under mandatperioden.

8 Ett bra och tryggt land att åldras i

Alla har rätt att åldras med värdighet. Det innebär inte bara att äldre ska ha en rimlig ekonomisk situation utan även att de ska känna trygghet, gemenskap och delaktighet i samhället.

Äldre människor ska bemötas med respekt. Deras kunskap och kompetens ska tas tillvara. Äldre personer är en resurs på arbetsmarknaden och i vårt samhälle i stort. Politiken behöver riva hinder för äldres deltagande i samhällsliv och arbetsliv. Diskriminering på grund av ålder ska inte vara tillåtet inom någon del av samhället.

För att säkra en god äldreomsorg och hälso- och sjukvård är nyckeln en politik för fler människor i arbete. Med människors arbetsinsatser följer tillväxt och skatteintäkter som säkrar den generella välfärden.

Delaktighet, välbefinnande och valfrihet ska vara ledord i äldrepolitikens utveckling framöver. Välfärdspolitikerna har med Alliansen tagit viktiga steg framåt när det gäller kvalitet, valfrihet och delaktighet för den enskilde. Bland annat har en ny lag om valfrihetssystem (LOV) införts. En kommun kan nu enkelt erbjuda möjligheter för medborgaren att själv välja fritt vilken hemtjänst, äldreomsorg och äldreboende han eller hon vill ha. Valfriheten kombineras med en tydlig tillsyn.

Större resurser än någonsin tidigare har satsats på vården och omsorgen för äldre. Stimulansmedlen för att förbättra äldreomsorgen i kommunerna ska framöver i större utsträckning kopplas till prestationsbaserade mål.

För en äldre person med många olika symtom och diagnoser kan kontakterna med olika huvudmän, verksamheter och personalkategorier vara svåra att överskåda. Anhöriga och närstående får rycka in – en hjälp som inte alla äldre har. Vi vill göra en satsning på att få omsorgen och vården i form av hemsjukvård, äldreomsorg, vårdcentral och sjukhusvård att samverka på nya sätt för att samla sina insatser kring den äldre för ett bättre omhändertagande.

Kvaliteten i vården och omsorgen uppstår i det enskilda mötet mellan människor. Medarbetarna är den viktigaste resursen i äldreomsorgen. Det finns ett stort behov av såväl grundläggande som fördjupad utbildning för äldreomsorgens personal för att förbättra kvaliteten i äldreomsorgen.

Vi föreslår därför särskilda utbildningssatsningar - ett omvårdnadslyft - för äldreomsorgens medarbetare samt satsningar på att öka den geriatriska kompetensen och kunskaperna om demens i både sjukvården och äldreomsorgen. Särskilda kompetensmål för omvårdnadslyftet bör utarbetas.

Boendet för äldre är en viktig trygghetsfråga. Under 2000-talet har antalet särskilda boenden minskat kraftigt. Regeringen har därför satsat stora resurser för att öka tillgången till särskilt boende och under det senaste året har den negativa trenden brutits.

Att själv ha möjlighet att bestämma hur man ska bo är en central del av äldres självbestämmande. Ambitionen bör på sikt vara att ge äldre möjlighet att själva välja när det är dags att flytta till ett anpassat boende. Vi vill fortsatt bidra till fler platser i särskilt boende och i trygghetsboende, men också bidra till utvecklingen av andra boendeformer för äldre, så att fler äldre får möjlighet att välja ett anpassat boende. Vi vill också göra insatser för att äldre par som vill ska kunna bo ihop, även om deras omsorgsbehov skiljer sig åt.

Äldre ska ha rätt att, så långt möjligt, välja hur de vill ordna sin ålderdom i såväl stort som i smått. Alliansens grunduppfattning är att omsorgen om de äldre ska utformas med människovärdet i centrum. Äldres personliga behov, rätt att vara olika och göra olika val, måste därför tillgodoses. Regeringen har därför lämnat en proposition med förslag om en nationell värdegrund inom äldreomsorgen som utgör en grund för de lokala värdighetsgarantier vi vill se komma på plats i alla kommuner. En värdighetsgaranti ska innehålla en konkret beskrivning av vad äldre personer och deras anhöriga kan förvänta sig av äldreomsorgen i kommunen.

Ekonomisk trygghet är viktigt när vi blir äldre. Den tryggheten handlar om att kunna leva på sin pension efter skatt. Alliansen har därför i två steg sänkt skatten för Sveriges pensionärer, framför allt för dem med låg pension. En tredje skattelättnad för pensionärer ska genomföras den 1 januari 2011. Vår ambition är dessutom att, om ekonomin tillåter, genomföra ytterligare skattesänkningar för pensionärer under mandatperioden.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- En bred satsning genomförs för att omsorgen och vården om de mest sjuka äldre ska kunna bli mer sammanhållen.
- Ett omvårdnadslyft för äldreomsorgens medarbetare genomförs.
- Ett starta-eget-bidrag för äldreomsorgens medarbetare införs och en statlig satsning på en ledarskapsutbildning för chefer inom äldreomsorgen genomförs.
- Det nuvarande stödet för byggande av särskilda boenden och trygghetsboenden växlas över i en bredare satsning där medel också kan lämnas för insatser för andra typer av boendeformer för äldre.
- Inom ramen för boendesatsningen avsätts stimulansmedel för att kommunerna ska kunna säkerställa att de äldre par som vill får möjlighet att bo tillsammans.
- Lokala värdighetsgarantier bör finnas i landets alla kommuner. En satsning görs gentemot kommunerna för att främja införandet av sådana garantier.
- En satsning görs för att fler kommuner ska införa fritt val för äldre inom äldreomsorgen. Senast 2014 bör alla kommuner i landet ha beslutat om valfrihet för den enskilde enligt LOV, annars bör tvingande lagstiftning övervägas.
- Landstingen får stöd att införa fritt val av hjälpmedel för äldre och andra med funktionsnedsättning, vilket ökar den enskildes möjlighet att få hjälpmedel efter behov.
- Skatten för pensionärer sänks med 2,5 miljarder kronor vid kommande årsskifte, utöver vad som aviserades i 2010 års ekonomiska vårproposition. Sammanlagt uppgår det tredje steget i pensionärsskattesänkningen därmed till 7,5 miljarder kronor 2011.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- Skatten för pensionärer bör sänkas med ytterligare 2,3 miljarder kronor när de offentliga finanserna och ekonomin så tillåter.

9 Bekämpa brott och brottslighetens orsaker

Få saker kan vara så hämmande på människors vardag som rädslan för att utsättas för brott. Att utsättas för brott innebär en kränkning av liv och egendom som utmanar några av de mest grundläggande värdena som det svenska samhället vilar på.

I ett tryggt samhälle gäller svensk lag lika för alla i Sverige. Ett välfungerande rättssystem utgör kärnan i såväl en fungerande demokrati som ett utvecklat välfärds-samhälle.

Vi vill ha ett samhälle där de som begår brott blir straffade och brottsoffer får upprättelse. Där brott inte lönar sig och där kriminella handlingar får konsekvenser. Där rättvisa straff utdöms så att brottsoffret får upprättelse, men också så att brottslingen ska kunna sona sitt brott och få möjlighet till en ny chans.

När någon begår ett brott är det viktigt att det straff som döms ut är rättvist och rimligt både i förhållande till gärningen och i förhållande till andra gärningar. Den som återfaller i brott ska få ett strängare straff. Alliansregeringen har skärpt konsekvenserna av återfall i brott vad gäller grova våldsbrott. Under kommande mandatperiod vill vi skärpa konsekvenserna vid återfall i brott även för övriga brott. Vi vill också att flera brott som lagförs vid samma tillfälle ska resultera i strängare straff än idag.

Människohandel är vår tids slaveri, och merparten av dem som faller offer för människohandel utnyttjas sexuellt. Människohandlarna utnyttjar utsatta och fattiga människor från andra länder. I många situationer framgår det av omständigheterna att kvinnan som säljer sin kropp gör det under utövande av tvång från en annan person. Arbetet mot människohandeln måste bedrivas även här i Sverige genom att minska efterfrågan. Vi vill skärpa straffen för den som köper sex av en person som är utsatt för människohandel eller på annat sätt är särskilt utsatt.

Ett tryggt samhälle bygger inte endast på hur lagstiftningen utformas. Trygghet kräver människor som vågar säga ifrån, som förmår skilja på rätt och fel och agera därefter. Vårt ansvar både för oss själva och för våra medmänniskor är centralt. En lagstadgad skyldighet för var och en att efter förmåga ingripa när någon är i nöd – ibland kallat en civilkuragelag – utreds.

Familjen är en viktig brottsförebyggande resurs. Goda förutsättningar för barn att växa upp i en trygg miljö, där de kan få möta kärlek, förståelse, ställas inför krav, ta ansvar för sina handlingar och lära sig respektera och värna om andra är en grundläggande förutsättning för trygghet i samhället. Därför är det viktigt att från samhäl-

---

lets sida tidigt och tydligt bemöta alla brott. Det gäller inte minst för att fånga upp ungdomar som är på väg att hamna snett. Här behövs ökad samverkan mellan polis, socialtjänst, skola och föräldrar.

Ett stort problem idag är att rättsväsendets myndigheter tar alldeles för lång tid på sig för att utreda brott där ungdomar är inblandade. Samhället har inte råd – varken ekonomiskt eller mänskligt – att vända bort blicken när det går snett i tillvaron för ungdomar. Kommunernas arbete med unga lagöverträdare behöver ges en fastare form. En särskild nämnd med bred kompetens kan vara ett alternativ. Genom att ställa krav på snabb handläggning hos domstolarna vill vi säkerställa att unga som begår brott får tidigare och tydligare reaktioner från samhället.

Att känna sig fri och trygg i vardagen skall vara en självklarhet för alla. Kvinnor och barn är extra utsatta. Vi måste därför stärka skyddet för kvinnor som lever med skyddad identitet, ha ett särskilt fokus på våld i nära relationer, sexualbrott och trakasserier och se till att hjälpa barn som far illa. Kunskapen hos polis, rättsväsende och socialtjänst måste fördjupas. De ideella kvinnojourerna är en viktig resurs i kampen mot våldet.

Sambandet mellan alkohol och våldsbrott är starkt. Insatser för att minska konsumtionen av alkohol och narkotika samt motverka missbruk är en betydelsefull del av det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet.

Under den gångna mandatperioden har alliansregeringen gjort den största satsningen någonsin på det svenska rättsväsendet. Antalet poliser har ökat med över 2 800 och i idag finns det 20 000 poliser som arbetar synligt och i människors vardag för att öka tryggheten. Målet är att skapa ett tryggare Sverige för alla, oavsett vem man är eller var man bor. Det arbetet vill vi fortsätta under de kommande fyra åren.

Under nästa mandatperiod behöver polisens och rättsväsendets arbete effektiviseras och moderniseras. Fler brott ska förebyggas och fler brott som begås ska klaras upp och lagföras. Polisen behöver bli bättre på att använda modern teknik och IT-stöd i sitt arbete, dels för att bli effektivare, men också för att bekämpa den växande brottsligheten på Internet. Uppdelningen av svensk polis i 21 länspolismyndigheter och en central förvaltningsmyndighet (Rikspolisstyrelsen) medför risk för samordningsproblem och dåligt resursutnyttjande. Alliansregeringen har därför tillsatt en parlamentarisk utredning om polisens framtida organisation. Vi vill förtydliga ansvarsfördelningen inom Polisen och förbättra metoderna att styra Polisen. Polisens förmåga att samverka med andra myndigheter, både statliga och kommunala, måste stärkas.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Konsekvenserna vid återfall i brott skärps. Flera brott som lagförs vid samma tillfälle ska resultera i strängare straff än idag.
- Straffen skärps för den som köper sex av en person som är utsatt för människohandel eller på annat sätt är särskilt utsatt.
- Kraven på snabbare handläggning av ungdomars brottslighet hos domstolarna skärps.

-
- Utredningstiderna kortas där barn och ungdomar är brottsoffer.
  - En effektiv och modern polis ska finnas i hela landet.
  - Skyddet stärks för kvinnor som lever med skyddad identitet.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Utslussningen från slutna ungdomsvård ska förbättras och kommunernas uppföljning av vad som sker med den unge efter frigivning säkras.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- Resurser tillförs för att stärka alla delar av rättskedjan.

10 Ett Sverige för alla

Alla människors lika värde och alla människors möjlighet att göra sina egna val är grundläggande värden för oss. Vi nöjer oss inte med mindre än att det gäller alla. Kvinnor som män. Oavsett om vi är födda i Sverige eller har kommit till Sverige från någon annan del av världen. Oavsett ursprung, uppväxt, religion, funktionshinder eller sexuell läggning.

Vägen till ett jämlikt Sverige handlar om att behandla alla människor med samma respekt utifrån varje enskild persons förutsättningar och självständiga val. Ytterst handlar det om att respekteras för den man är.

Vi har inte råd att mista kompetens och förmågor på det sätt som sker i ett samhälle där människor inte får vara med på samma villkor. Det lägger grunden för utanförskap och en känsla av att inte vara behövd, något som i sin förlängning klyver hela samhället. Kampen för ökad jämlikhet är därför en viktig frihetsfråga. Det är vår övertygelse att ett jämlikt Sverige är ett mer dynamiskt och sammanhållet Sverige.

Varje människa ska ha möjlighet att påverka beslut som rör det egna livet. Diskriminering ska bekämpas och barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska ges förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

10.1 EN AKTIV POLITIK FÖR INVANDRARES ETABLERING

Sverige är ett land som har en tradition av öppenhet mot omvärlden. Nya influenser har berikat Sverige kulturellt, ekonomiskt och kunskapsmässigt genom alla tider. Samtidigt finns det stora brister avseende systemen för invandrades etablering i samhället. Dessa återspeglas i hög arbetslöshet och sociala problem i storstädernas förorter. Vi ser dem också i bristande skolresultat och diskriminering på arbetsmarknaden.

Det är dåligt fungerande system och strukturer som skapat dessa problem, inte de människor som kommit hit. Det svenska samhället har varit för dåligt på att ta tillvara den kunskap och de förmågor som finns hos dem som kommit till vårt land från andra länder. Arbetslösheten är ungefär dubbelt så hög och andelen sysselsatta är ungefär tio procentenheter lägre bland utrikes födda jämfört med inrikes födda. Särskilt stor är skillnaden i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda kvinnor. Att vi inte bättre ser och tar tillvara utrikes födda är ett slöseri med människors förmågor och kunskaper. Alliansens nya ansats för nyanländas etablering syftar till att möta dessa problem och att underlätta för nyanlända genom att sätta arbete och språkkunskaper i centrum. Också möjligheterna att ta del av de värden som ligger till grund för vårt samhälle ska öka. Fler insatser behöver dock göras för att ytterligare stärka möjligheterna för utrikes födda att tidigare etablera sig på arbetsmarknaden.

Etableringen handlar om att nyanlända får ett jobb, att de får kunskaper i svenska och om hur samhället fungerar, att det finns en bra skola för barnen och en bostad där man trivs och känner trygghet. Utgångspunkten för Alliansen inom integrationspolitiken, liksom på alla andra områden, är att människor som kan ska kunna försörja sig själva.

Alliansen anser att Sverige ska ha en human, rättssäker och ordnad migrationspolitik. Sverige ska vara en fristad för människor som flyr undan förföljelse och förtryck.

Alliansregeringen har vidgat möjligheterna för dem som vill komma till Sverige för att skapa sig en bättre framtid genom arbete. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring är en mycket betydelsefull reform som innebär att Sverige tagit ledningen i utvecklingen mot öppnare gränser och ökad rörlighet. Världens migranter bidrar med sina erfarenheter och kunskaper i mottagarländerna men också genom att behålla starka band, skicka pengar till anhöriga, och eventuellt återvända till sina ursprungsländer. Alliansen vill se över möjligheterna att sänka kostnaderna för dem som vill skicka hem pengar till sina familjer i ursprungslandet.

Medborgarskap har en viktig praktisk innebörd men har också ett stort symboliskt värde. Ett svenskt medborgarskap medför både rättigheter och skyldigheter. Vi vill signalera medborgarskapets tyngd och betydelse genom att detta bekräftas vid en ceremoni.

10.2 ÖKAD JÄMSTÄLLDHET

I Sverige har jämställdheten mellan kvinnor och män nått långt. Samtidigt finns mycket kvar att göra för att kvinnor och män ska ha samma självklara möjligheter att förverkliga sina livsdrömmar. Vi vill att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att leva på sin lön, göra karriär och vara aktiva i familjelivet, utvecklas i jobbet, driva företag och känna trygghet. Det är en fråga om frihet och rättvisa.

Alliansen har genomfört en rad reformer för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden. Jobbskatteavdraget gör att särskilt kvinnor ökar sin arbetstid. Jämställdhetsbonusen uppmuntrar föräldrar till ett jämställt uttag av föräldraledighet. Lagstiftningen mot diskriminering har skärpts. Ett stort antal satsningar har gjorts för att öka kunskapen om och underlätta kvinnors företagande. Möjligheterna till företagande inom

---

flera kvinnodominerade branscher har förbättrats genom valfrihetsreformer inom välfärdsområdet och skattereduktion för hushållstjänster. RUT-avdraget ger också möjlighet till avlastning i vardagen samtidigt som svarta jobb har blivit vita och företagandet i servicesektorn har ökat, vilket till stor del gynnat kvinnor. Dessa satsningar kommer att fortsätta.

Alliansen jobbar också aktivt med att öka jämställdheten när det gäller chefspositioner, representation i statliga styrelser och i statligt ägda bolag. Resultaten visar att politiken varit effektiv. Efter att vi ändrat anställningsförfarandet har av samtliga nyanställda myndighetschefer under mandatperioden hälften varit kvinnor. Vi tänker fortsätta vara tydliga med att dagens situation inte är godtagbar och att fler kvinnor behövs på ledande befattningar.

Det finns dock fortfarande oacceptabla skillnader mellan mäns och kvinnors möjligheter på svensk arbetsmarknad. Kvinnor uttrycker oftare än män att de tvingas acceptera deltid eller tvingas ta ett större ansvar för oavlönat hemarbete. Kvinnor löper högre risk att drabbas av långvarig sjukfrånvaro. Alliansens initiativ för förstärkt forskning om kvinnors hälsa är en viktig och konkret åtgärd för att på sikt kunna råda bot på detta. Därtill har kvinnor en kortare tid på arbetsmarknaden. Det beror bland annat på en lägre faktisk pensionsålder. Det bidrar till att kvinnor också får lägre pensionsinkomster när de blir äldre. Den positiva utvecklingen när det gäller kvinnors andel av de nystartade företagen behöver fortsätta. Det måste bli lika naturligt och attraktivt för kvinnor som män att vara företagare.

Med jobbskatteavdraget och andra reformer gynnas särskilt löntagare med låga inkomster, som ofta är kvinnor. Möjligheten att leva på sin egen lön ökar. I takt med att kvinnors arbetstid och sysselsättningsgrad ökar, skapas också ökade förutsättningar för att hemarbetet kan fördelas mer jämlikt och därmed kan viktiga steg tas mot ett mer jämställt samhälle. Att öppna offentliga och kvinnodominerade verksamheter för flera olika arbetsgivare förbättrar kvinnors valmöjligheter på arbetsmarknaden. Det ger också fler karriärvägar för kvinnor, såväl medarbetare som chefer, samt möjligheter för kvinnor att skapa och driva företag inom t.ex. vård och omsorg.

Män och kvinnor behandlas och bemöts olika inom vården. Kvinnor blir oftare feldiagnostiserade och felopererade än män. De får ofta vänta längre på läkartid. De har sämre tillgång till vård och de är också sjukare när de väl får vård. Ökad jämställdhet och kvalitet inom vård och omsorg är i hög grad en kunskapsfråga.

Ohälsan bland unga kvinnor är ett stort problem. Det handlar både om en försämrad fysisk och psykisk hälsa. En god tillgång till ungdomsmottagningar är nödvändigt, liksom en förstärkt skolhälsovård.

Den omfattande handlingsplanen mot våld i nära relationer har betytt att det arbetet fått en mer tydlig inriktning. Detta arbete fortsätter.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Regeringens satsning på jämställdhet fortsätter. Jämställdhetsarbetet i skolor, insatserna mot våldsutsatta kvinnor och kampen mot prostitution är några viktiga inslag.

10.3 EN FAMILJEPOLITIK FÖR TRYGGARE BARN

Alliansens familjepolitik tar sin utgångspunkt i barnens möjlighet att utvecklas tillsammans med sina föräldrar. Då barnens familjesituation ser väldigt olika ut är det viktigt att familjepolitiken utgår från familjens egen situation. Barnen i centrum, valfrihet, ett ökat ansvarstagande, mångfald inom förskolan och barnomsorgen och båda föräldrarnas ansvar för barnen är nyckelord som sammanfattar Alliansens syn på familjepolitiken.

Sverige har en ambitiös familjepolitik. Målet är att skapa goda och trygga uppväxtvillkor för barn och ungdomar, förutsättningar för familjer att få tid tillsammans och att uppmuntra jämställda familjer. Alla barn ska ha samma rättigheter och ges samma chanser att fullt ut forma sina egna liv som vuxna. Alliansen är övertygad om att föräldrarna själva bäst fattar beslut om den egna vardagen.

Vår tids familjepolitiska utmaningar handlar om att skapa tid för både familjeliv och yrkesliv på lika villkor för både män och kvinnor, om att ge familjer förutsättningar för tid tillsammans, och om att ge alla barn ekonomisk och social trygghet och förutsättningar för en god relation till båda sina föräldrar. Därtill måste de offentliga systemen utformas på ett sådant sätt att samhället i första hand stöttar och hjälper, inte styr och hindrar. Detta vill vi göra genom att utgå från föräldrarnas centrala betydelse för barnets trygghet samt behovet av ökad jämställdhet och större valfrihet för familjerna.

Vi tar nu ytterligare steg för att skapa mer självbestämmande för familjerna genom stöd och genom att förenkla familjepolitiken, göra den mer flexibel och användbar för föräldrarna och inte minst för att förstärka de ekonomiska marginalerna för de föräldrar och barn som har de lägsta ekonomiska marginalerna. Alliansen vill att föräldrar som är ensamma i sitt föräldraskap ska kunna överlåta en del av föräldrapenningen. För den som i praktiken är ensamstående, bör möjligheten att ta del av alla föräldraförsäkringens dagar också införas. Vi vill också utreda möjligheten för studenter att låta någon som avstår arbete ta hand om studentens sjuka barn genom att överlåta dagar i den tillfälliga föräldrapenningen. Dessutom vill vi pröva förutsättningarna för att ge kompensation till föräldrarna om barnomsorgsgarantin inte infrias.

Många barnfamiljer har en utsatt ekonomisk situation; det gäller inte minst många ensamstående med barn. Med lite större marginaler kan föräldrars oro för den egna familjens situation minska och barnens trygghet stärkas.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Plikten att anmäla vård av sjukt barn samma dag som barnet insjuknar tas bort.
- Olikbehandlingen av kvinnors graviditetsrelaterade besvär i trygghetssystemen ska analyseras och brister åtgärdas.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Föräldrar ska kunna vara föräldralediga samtidigt, med föräldrapenning, i 30 dagar under barnets första levnadsår. Nuvarande 10 pappadagar kvarstår.
- Det särskilda bidraget för barn inom ramen för bostadsbidraget höjs.
- Jämställdhetsbonusen förenklas och förtydligas.
- Vårdnadsbidraget görs mer flexibelt genom att karenstiden förkortas.
- Alla föräldrar som separerar ska erbjudas ett samarbetsamtal.

11 Världsledande i miljö- och klimatfrågor

Sverige ska vara ett föregångsland för god miljö och hållbar utveckling, både nationellt och internationellt. Vi ser allvaret och den globala dimensionen av miljöproblem som klimatutmaningen, minskande biodiversitet, miljöfarliga utsläpp och hotade hav. Vi måste agera nationellt för att ta vårt ansvar, men också förstå att globala problem kräver globala svar.

Miljö- och klimatutmaningarna är inte bara hot, utan kan även användas som en hävstång för tillväxt. Vår utveckling mot en grönare ekonomi, med en allt större tjänstesektor och växande företag inom miljöteknik, bidrar till miljöarbetet i Sverige och bidrar genom export till det globala arbetet för världens miljö. Vi har också ett stort politiskt och folkligt engagemang för en bättre miljö.

Farliga kemikalier och gifter behöver avlägsnas från vår vardag och vår miljö. Sverige har framgångsrikt förbjudit kvicksilver. EU:s kemikalielagstiftning bör skärpas och EU bör gå före med att förbjuda kvicksilver i produkter som steg på vägen mot en internationell utfasning av kvicksilver.

Sverige ska driva på för en mer effektiv kemikaliepolitik i EU. Ett aktivt svenskt arbete för giffria livsmedel och livsmedel utan hälsofarliga tillsatser ska prioriteras.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- En svensk handlingsplan för att identifiera, begränsa och fasa ut farliga kemikalier utarbetas.

11.1 LEDARSKAP I KLIMATFRÅGAN

Alliansens klimatpolitik innebär att Sverige ska visa ledarskap både för vad vi gör hemma och internationellt. Med nationella åtgärder kan Sverige visa väg för den omställning som är nödvändig runt om i världen. Vi har kraftigt höjt ambitionen för att

---

minska utsläppen i Sverige. Redan till år 2020 ska utsläppen för Sverige ha minskat med 40 procent. Det är det mest ambitiösa målet inom EU.

Klimatutmaningen är global och måste därför mötas globalt. Med 99,8 procent av koldioxidutsläppen utanför Sveriges gränser är samarbete över gränserna helt avgörande för att på allvar minska utsläppen. Därför krävs ett ambitiöst och bindande globalt klimatavtal.

Köpenhamnmötet 2009 var en besvikelse. Sverige ska dock fortsätta att driva på för att få ett klimatavtal till stånd som klarar målet om att begränsa temperaturökningen till två grader jämfört med förindustriell nivå. Den nya överenskommelsen behöver ange mer kraftfulla utsläppsminskningar, omfatta fler växthusgaser och fler länder än nuvarande överenskommelse. EU har beslutat att gå från 20 till 30 procent som en del av en internationell överenskommelse. EU bör utveckla en plan för hur 30-procentsmålet ska nås som gäller alla medlemsländer. Sverige ska verka för att EU:s alla medlemsländer inför en nationell koldioxidskatt genom att sprida det goda svenska exemplet.

De rika länderna behöver gå före. Sverige och EU skall fortsatt vara pådrivande för ett sådant klimatavtal. Samtidigt ska vi söka samarbete både för att inspirera andra länder att i samarbete minska klimatpåverkan och initiera långsiktigt strategiskt arbete med utvecklingsländer för överföring av grön teknik, investeringar, anpassningsåtgärder och skydd av skog. Sveriges klimatbistånd ska utvecklas och arbetet med att klimatsäkra biståndet fortsätter. Stödet till klimatinvesteringar och tekniköverföring till utvecklingsländerna utökas. De rika länderna har ett särskilt ansvar för att finansiera anpassningsåtgärder. Särskilt stöd behöver ges till de utvecklingsländer som minst av alla har orsakat problemen, men drabbas hårdast.

Det behövs länder som går före och visar att det går att minska utsläppen samtidigt som goda förutsättningar skapas för tillväxt och välfärd. Endast om vi vidtar åtgärder på hemmaplan blir vi trovärdiga som engagerad aktör i internationella förhandlingar. Vi har tekniskt kunnande och företag som är vana vid miljötänkande. Sverige visar ledarskap genom en ambitiös klimat- och energipolitik med klimatmål som är högre än vad som följer av internationella överenskommelser. Dessa mål ska förverkligas genom kostnadseffektiva åtgärder för att minska utsläppen både nationellt och internationellt.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Sverige ska fortsätta driva på för att få ett klimatavtal till stånd som klarar målet om att begränsa temperaturökningen till två grader jämfört med förindustriell nivå.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Klimatinvesteringarna i andra länder utökas.

11.2 EN SAMLAD ENERGI- OCH KLIMATPOLITIK

Sverige behöver bra, billig och klimativänlig energi. För det krävs långsiktiga spelregler för energiproduktionen. Alliansen har presenterat en offensiv och ambitiös samlad klimat- och energipolitik som förenar ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Våra mål till 2020 är, utöver att minska utsläppen av klimatgaser med 40 procent, att hälften av energiproduktionen ska vara förnybar, att vi ska ha 10 procent förnybar energi i transportsektorn och att energianvändningen ska effektiviseras med 20 procent.

För att minska sårbarheten och öka försörjningstryggheten vill Alliansen att ett tredje ben utvecklas för elförsörjningen och därigenom minska beroendet av kärnkraft och vattenkraft. För att åstadkomma detta måste kraftvärme, vindkraft och övrig förnybar kraftproduktion tillsammans svara för en betydande del av elproduktionen. Kärnkraften medför mycket låga utsläpp av växthusgaser och kommer att vara en viktig del av svensk elproduktion under överskådlig tid. Därför ska befintliga reaktorer kunna effekthöjas och ersättas av nya, men några statliga subventioner kommer inte att ges. Vattenkraften kommer även fortsättningsvis att svara för en bärande del den svenska elproduktionen.

Koldioxidskatter och energiskatter är fortsatt viktiga styrmedel. Det är viktigt att ökade intäkter från klimatskatter och avgifter inte leder till ett totalt högre skattetryck. Under mandatperioden har regeringen sänkt skatten på arbete och höjt skatter inom miljöområdet. Alliansregeringen har i klimatpropositionen presenterat en samlad strategi för skatteändringar på energi- och miljöområdet som träder i kraft 2011, 2013 och 2015. Dessa aviserade skatteändringar ligger fast. En kontrollstation för att analysera energibalans, kostnader och klimatpåverkan ska genomföras 2015. Vår bedömning är att redan vidtagna och beslutade åtgärder räcker de närmaste åren för att nå klimatmålen. Därför anser Alliansen att koldioxidskatten inte behöver höjas den kommande mandatperioden utöver den årliga justeringen med konsumentprisindex. Arbetet med effektivare energianvändning fortsätter.

Alla transportslag, såväl flyget som sjöfarten, bör bära sina kostnader för koldioxidutsläpp. EU har beslutat att flyget ska in i EU:s utsläppshandel. Vi vill att även sjöfartens utsläpp inkluderas i en framtida internationell klimatregim.

En bärande del i Alliansens politik för att öka andelen förnybar elproduktion är den höjda ambitionsnivån i elcertifikatsystemet. Ett nytt mål om 25 TWh har satts för 2020. Samtidigt är det viktigt att kontinuerligt analysera den framtida kostnadsutvecklingen för elcertifikaten och utformningen av insatser för att motverka risken för eventuellt kraftigt höjda kostnader. Alliansen kommer om det behövs att vidta lämpliga åtgärder för att hålla kostnaderna för konsumenterna nere. Tillståndsprocesserna för både ny energiproduktion och kraftnät måste fortsätta att förenklas och förkortas.

Med Alliansens politik kommer Sverige att få ett överskott av kolsnål el. Det kommer att hålla nere de svenska elpriserna samtidigt som ökad export av kolsnål el från Sverige till Europa ersätter kolkraft och minskar klimatutsläppen. Vi vill skapa en gemensam nordisk och europeisk elmarknad där konsumenterna kan köpa el från flera producenter. Det kräver fler förbindelser med omvärlden.

Alliansregeringen har också satt upp som en långsiktig prioritering att Sverige år 2030 bör ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen. Alliansens miljöbilspremie ledde till en rivstart för miljöbilsutvecklingen och nya miljöbilar är även fortsatt skattebefriade under fem år. Nu krävs ytterligare utvecklade ekonomiska styrmedel och andra stimulanser.

Sverige ska verka för ökade krav och bindande EU-regler för personbilars utsläpp. Den nationella miljöbilsdefinitionen ska skärpas. Satsningar pågår på pilotanläggningar för nästa generations biodrivmedel. Konsumenter bör stimuleras att tekniskt uttralt välja miljöalternativ.

Klimatarbetet handlar ofta om stora globala överenskommelser, men även på lokal nivå kan viktiga insatser göras. Stadsplanering kan underlätta de mest miljövänliga transportalternativen, såsom cykel och kollektivtrafik. Nya stadsdelar bör planeras för hållbara transportlösningar baserade på modern kollektivtrafik. För oss är enskilda människors möjlighet att bidra till en bättre miljö viktig; det ska vara lätt att göra rätt.

Vår utveckling mot en grönare ekonomi, med en allt större tjänstesektor och växande företag inom miljöteknik, minskar utsläppen nationellt och bidrar genom export till att minska utsläppen globalt. De statliga satsningarna på miljöteknik vidareutvecklas.

Sverige är en föregångare för ett mer miljöanpassat byggande och boende. Satsningen på hållbara städer har bidragit till detta.

För att stödja utvecklingen av nästa generations teknik, som ännu inte är fullt ut konkurrenskraftig, behövs kompletterande stöd och ambitiös energiforskning.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Den svenska miljöbilsdefinitionen skärps stegvis.
- Sverige ska verka för bindande utsläppskrav på personbilar i EU.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- En ny supermiljöbilspremie om 40 000 kronor per bil införs för de bilar som släpper ut allra minst koldioxid.
- Ett nationellt demonstrationsprogram för utveckling av elbilar och laddhybrider genomförs.
- Den högsta tillåtna inblandningen av etanol i bensin utökas till 10 procent och av FAME i diesel till 7 procent. Andelen skattebefriad låginblandad etanol och FAME utökas till 6,5 procent respektive 5 procent.
- De statliga satsningarna på energiforskning förlängs.
- Ytterligare insatser görs för att stimulera utvecklingen av solceller och solvärme.

-
- Satsningen Hållbara städer fortsätter.
  - De statliga insatserna för miljödriven näringsutveckling vidareutvecklas och en bred nationell miljöteknikstrategi tas fram.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- Stimulansen med nedsatt förmånsvärde för elbilar, laddhybrider och gasfordon fortsätter.

11.3 KRAFTTAG FÖR LEVANDE HAV

Årtionden av överutnyttjande har inneburit att våra vatten är hårt pressade. En framgångsrik miljöpolitik behöver skydda och bevara de livsviktiga ekosystem som finns i hav, sjöar och vattendrag.

Östersjön är ett känsligt innanhav. För att rädda Östersjöns, och även Västerhavets, marina miljö krävs att alla berörda länder samverkar. Genom samarbete kring stärkt beredskap till sjöss och minskad övergödning bidrar EU:s östersjöstrategi till att rädda Östersjön. Det är avgörande för Östersjöns framtid att samarbetet inom EU välkomnas och utnyttjas av Sverige. Östersjön ska bli ett pilotområde inom EU, där länderna enas om en gemensam syn på förvaltningen av Östersjöns resurser.

Alliansregeringen har satsat en havsmiljömiljard under mandatperioden. Denna satsning fortsätter. Alliansen vill också införa ekonomiska styrmedel som minskar utsläpp av fosfor och kväve. För att värna haven behöver också fler våtmarker anläggas för att bidra till rening av vatten och dessutom för att skapa viktiga artrika miljöer.

Alltför många fiskbestånd är överfiskade. EU:s fiskepolitik måste förändras till att bygga på långsiktigt hållbara fiskebestånd. Det är en förutsättning för att också ha en hållbar fiskenaering som kan bidra till sysselsättning och att hålla våra kuster levande. Vi behöver stoppa otillåten bottentrålning i skyddade miljöer genom ökad kontroll och skärpta sanktioner.

Insatserna ska öka för att identifiera och sanera källor till kadmium och PCB, förbättra sjösäkerheten på Östersjön och stärka beredskapen för oljeutsläpp. Trots förbud mot oljeutsläpp sker varje år flera hundra medvetna och illegala utsläpp i Östersjön. Vi vill se skärpta straff och tydliga ansvarsregler för oljeutsläpp. Vi vill pröva möjligheten att märka olja med DNA, så att utsläppen kan spåras. För att undvika stora miljökatastrofer säger vi nej till oljeborring i Östersjön. Incitamenten för fartyg att minska utsläppen av kväve och svaveloxider ska utvecklas.

Sverige ska driva på inom EU så att den gemensamma jordbrukspolitiken uppmuntrar till ett mer miljövänligt jordbruk. EU:s jordbruksbudget behöver i mycket större utsträckning inriktas på att uppmuntra miljövänligt jordbruk och miljöförebyggande åtgärder som exempelvis minskar övergödning.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Satsningen på havsmiljö fortsätter genom att en havsmiljard avsätts för mandatperioden 2010-2014.

11.4 ÖKAD BIOLOGISK MÅNGFALD

Väl fungerande nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden, och kommer tillsammans med en ökad användning av naturvårdsavtal vara en fortsatt viktig del av svensk naturvård. Ytterligare värdefulla områden med hög kvalitet ska ges ett långsiktigt skydd och förvaltas väl. Ambitionen är fortsatt att skydda olika slags skogstyper, från fjällnära skog och gammelskogar till artrik ädellövskog i Syd- och Mellansverige. Alliansregeringens beslut att överföra 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten för att användas som ersättningsmark bidrar kraftfullt till att vi ska nå miljökvalitetsmålet Levande skogar.

De jämställda skogspolitiska produktions- och miljömålen ligger fast. Vi vill därför samla skogsnäring, naturvårdsorganisationer och forskning till dialog med syftet att utveckla det hållbara brukandet.

Arbetet ska ske i samarbete med markägare och andra berörda. Statlig mark ska även fortsättningsvis kunna användas i skyddsarbetet enligt den metod som använts under mandatperioden. Den tätortsnära naturen är viktig för den biologiska mångfalden och friluftslivet. Satsningen på lokala naturvårdsinsatser ska fortsätta. Alliansens åtgärdsprogram för att skydda hotade arter fortsätter.

Jakt och viltvård har en viktig uppgift att fylla i förvaltningen av våra viltstammar. Grunden är lokalt engagemang och delaktighet. Jakten ska vara långsiktigt hållbar utifrån den resurs viltstammarna utgör.

Rovdjuren har en given plats i vår natur och Alliansen vill fortsätta att utveckla en lokal förvaltning av rovdjuren för att öka förtroendet för rovdjurspolitiken. Älgförvaltningen ska förenklas och utgå från lokal samverkan.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Ytterligare värdefulla skogsområden, allt från fjällnära skog och gammelskogar till artrik ädellövskog i Syd- och Mellansverige, ges ett långsiktigt skydd och förvaltas väl.

12 En stark röst i världen

Sverige ska vara en stark röst för fred, frihet och försoning - både i Europa och i världen i dess helhet. Vi ska främja demokrati, mänskliga rättigheter, folkrätt och hållbar utveckling med målet att omvandla förtryck till frihet, fattigdom till utveckling och resursslöseri till hållbar utveckling.

Med en klar och tydlig utrikespolitik har Sveriges röst fått ny kraft. Vi vill fortsätta att stärka samarbetet och samhörigheten med våra nordiska och baltiska grannar. Tillsammans är vi den nionde starkaste ekonomin i världen. Vi står inför gemensamma utmaningar när det gäller såväl miljö som säkerhet.

12.1 SVERIGE SKA TILLHÖRA KÄRNAN I EUROPA

Den Europeiska Unionen är det viktigaste fredsprojektet i vår del av världen. Vi får inte sväva på målet när det gäller det europeiska samarbetets avgörande betydelse också för vår egen framtida fred och välfärd.

Därför vill vi att Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet. Vi vill fortsätta ett aktivt svenskt engagemang varhelst de europeiska besluten fattas. Vi strävar efter en bred uppslutning i alla delar av vårt samhälle bakom en stark europeisk samarbetspolitik. I vårt Europa skall besluten fattas så nära medborgarna som möjligt.

Vi vill ha ett öppet Europa som välkomnar nya medlemmar. Genom att uppfylla kraven för medlemskap stärker de freden, friheten och försoningen i vår del av världen. De blir en del av en öppen och demokratisk gemenskap och bidrar till Europas utveckling. Vi vill bygga ut grannskapspolitiken, inte minst det Östliga Partnerskapet.

Vi vill stärka den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Europa skall vara en stark kraft för fred och en stark röst för frihet i världen. Sverige skall fortsätta att aktivt vara med och forma denna politik. Solidariteten mellan Europas länder blir allt viktigare inför nya utmaningar och möjliga hot. Samarbete ger säkerhet.

Samarbetet mellan Europas länder gav stabilitet under finanskrisen. Den ekonomiska situationen är nu bättre men utmaningar kvarstår. Bristande ansvar för offentliga finanser hotar återhämtningen i Europa.

Ett eventuellt framtida svenskt inträde i valutaunionen måste föregås av en folkomröstning. Tidpunkten för en sådan måste beslutas av riksdagen. En folkomröstning bör genomföras först efter en bred diskussion där för- och nackdelar på nytt prövas i ljuset av bland annat erfarenheter och utveckling i länderna i och utanför eurosamarbetet.

12.2 GLOBALT SAMARBETE FÖR EN BÄTTRE VÄRLD

Vi vill att Sverige ska vara en stark röst för mänskliga rättigheter och demokrati i utrikespolitiken. Inte minst arbetet med att agera för yttrande- och religionsfriheten behöver stärkas ytterligare. En bättre värld måste vara en värld som ger kvinnor bättre möjligheter. Kampen för ökad jämställdhet är en av vår tids viktigaste demokratiska utmaningar.

Stödet för ett starkt och väl fungerande Förenta nationerna är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Det närmast universella medlemskapet i FN ger organisationen en stark legitimitet.

Vi vill både enskilt och genom EU arbeta för ett stärkt och reformerat FN som kan hantera framtidens globala utmaningar. Sverige ska vara pådrivande i de diskussioner som förs om reformeringen av såväl säkerhetsrådet som FN i stort.

En av de viktigare frågorna framöver är att implementera den skyddsskyldighet som FN:s medlemsländer slog fast redan 2005. Den folkrättsliga principen innebär att stater är skyldiga att skydda sin befolkning och att omvärlden har en skyldighet att ingripa när stater brister i att uppfylla det.

Vi är övertygade om att en friare värld också blir en fredligare värld. Aktivt arbete mot förtryck och för frihet är arbete också för fred och försoning. Vårt Europa skall vara ett hopp om frihet för världens förtryckta.

Sverige ska vara en stark röst i arbetet för mänskliga rättigheter, t.ex. genom att, när det krävs, förespråka s.k. smarta sanktioner som drabbar regimen men inte folket i auktoritära länder.

Vi vill att det nya ekonomiska samarbetet inom G20 bättre skall representera alla stater, både stora som små.

Öppna samhällen med öppna ekonomier ger möjligheter inte bara till individers frihet utan också för fler människor att lämna fattigdom och underutveckling. Vi vill ha ett Europa som står på globaliseringens sida mot murar, restriktioner och fördomar. Den fria handeln och det öppna samarbetet måste få fortsätta att lyfta människor över hela världen mot en bättre framtid och skapa en mer hållbar hushållning av resurser.

Alliansen kommer även framöver driva en ambitiös nedrustningspolitik. Vi vill fortsätta arbetet för en värld utan kärnvapen. Att minska och på sikt få bort så taktiska kärnvapen är speciellt viktigt också i vår del av Europa. Vi vill diskutera insatser för öppenhet och rustningskontroll också i Europa. Vi måste aktivt motarbeta ytterligare spridning av massförstörelsevapen.

Internet är en allt viktigare del av vår värld. Mobila kommunikationer har skapat revolutionerande nya möjligheter. Vårt Sverige skall vara en ledande kraft för såväl friheten på som säkerheten för nätet.

12.3 ETT GENERÖST OCH EFFEKTIVT BISTÅND

Utvecklingspolitiken ska bekämpa fattigdom och främja frihet, demokrati, mänskliga rättigheter och miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling i samarbetsländerna. Vi vill skapa ett generöst, effektivt och öppet bistånd.

Alliansen har koncentrerat Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete – från ett 70-tal samarbetsländer till cirka 30. Det har skapat förutsättningar för mer fokuserade insatser som kännetecknas av kvalitet och mätbara resultat. Tydliga tematiska priorite-

---

ringar till stöd för demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat, samt jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen har slagits fast. Varje år under mandatperioden har biståndet uppgått till 1 procent av BNI.

Under nästa mandatperiod vill vi ytterligare intensifiera vårt arbete för att Sverige bättre ska kunna bidra till att millenniemålen ska kunna nås 2015. Arbetet för en tryggad livsmedelsförsörjning för alla människor och ansträngningarna för att bekämpa hunger måste fortsatt stå högt på utvecklingsagendan. Ansträngningar för barns och kvinnors hälsa och utveckling måste stärkas.

Sverige ska fortsätta ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. Reformeringen av biståndet ska fortsätta, för att möjliggöra en kraftsamling framförallt till jordens allra fattigaste.

Vi bör också höja effektiviteten och transparensen och öka fokuseringen inom det multilaterala biståndet. Denna del av biståndet utvärderas utifrån de övergripande målen för biståndet.

En god samverkan bör ske mellan de insatser som görs på biståndsområdet och våra fredsskapande och fredsbevarande internationella insatser, inte minst i Afghanistan, men det är viktigt att upprätthålla en ändamålsenlig uppdelning mellan säkerhetsfrämjande insatser och utvecklingssamarbete, så att de civila och militära rollerna hålls isär.

Det civila samhällets organisationer har en viktig roll att spela inom biståndet. Denna roll ska ytterligare tydliggöras.

Alliansen bibehåller 2011 fokus på de fattigaste länderna och människorna, särskilt i Afrika. De tematiska prioriteringarna klimat, jämställdhet och demokrati/mänskliga rättigheter ligger fast och förstärks. Särskilda nya satsningar görs på minskad barnadödlighet, ungas sysselsättning, stärkt livsmedelstrygghet och forskning kring fattigdomens sjukdomar, för att stärka det svenska bidraget till millenniemålen. Stödet via det civila samhällets organisationer samt humanitära insatser för att bistå fattiga i världens kriser prioriteras inom ramen för det växande utrymmet i biståndsbudgeten för 2011.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- En politik för global utveckling utvecklas på EU-nivå för att hindra att EU agerar på ett sätt som motverkar utveckling.
- EUs medlemsländer ska ta sitt ansvar för att nå millenniemålen och leva upp till sina åtaganden.
- Ett kontrakt skapas mellan staten och intresserade organisationer för att markera och förtydliga de enskilda organisationernas roll i utvecklingsarbetet.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Biståndet för 2011 uppgår till 35 miljarder kronor, vilket motsvarar en procent av BNI.
- En satsning genomförs för världens barn och unga, med fokus bland annat på barns hälsa och utbildning samt ungas sysselsättning och företagande.
- Stödet till humanitära insatser för att bistå fattiga i världens kriser ökar.
- Anslaget till det civila samhällets organisationer för biståndsinsatser ökar, bland annat som en del av den riktade satsningen på barn och unga.

12.4 INTERNATIONELL SOLIDARITET OCH ETT STARKT FÖRSVAR FÖR SVERIGE

Sverige ska ha ett tillgängligt, användbart och flexibelt försvar som enskilt och tillsammans med andra kan trygga vårt lands frihet och oberoende. Försvarets styrka måste utvecklas i takt med de krav som ställs i form av läget i vår omvärld och arten och omfattningen av de internationella uppdrag som Sverige åtar sig, inom ramen för Europeiska Unionens och det internationella samfundets insatser för fred och stabilitet i världen. För att åstadkomma detta har Alliansen genomfört en av de mest omfattande försvarsreformerna någonsin, som höjer landets försvarsförmåga genom att skapa en försvarsmakt med kraftigt ökad tillgänglighet och användbarhet.

Ett nytt närområdesperspektiv har tillförts försvarspolitiken. En insatsorganisation med stående och kontrakterade förband skapas för insatser i landet, i närområdet och internationellt. Den nya insatsorganisationen om cirka 50 000 personer ska vara på plats under 2014.

Hemvärnet utvecklas till nationella skyddsstyrkor. De har en central roll i det svenska försvaret – deras roll och förmåga kommer att öka.

Försvarsmaktens personalförsörjning kommer att baseras på frivillig rekrytering och göras könsneutral. Värnpliktslagen tillämpas inte om inte försvarsberedskapen så kräver. För att öka användbarheten och flexibiliteten överförs resurser från stöd och kringverksamheter till förbandsverksamhet. Insatsorganisationens uppbyggnad sker i den takt som rationaliseringar frigör resurser. En samlad politik införs till stöd för officerare, soldater och sjömän före, under och efter insats.

Försvarets framtida utveckling kommer att beslutas i nästa inriktningsbeslut, som gäller perioden efter 2015. Försvarsberedningen ges ett nytt uppdrag som gäller perioden efter 2015. Inför försvarsbeslutet kommer framtida behov att vägas av och de krav som utvecklingen i vår omvärld ställer studeras. Omvärldsanalysen ska ta särskild hänsyn till dynamiken i vårt närområde och Ryssland.

Sverige har ett ansvar för att bidra till fred, säkerhet och stabilitet i vår omvärld. Det är en fråga om internationell solidaritet och att stödja utsatta människor.

Alliansen har under mandatperioden fördubblat Sveriges förmåga att genomföra internationella insatser med militär personal. Även de civila insatserna har stärkts. Genom vår medverkan i Nordic Battle Group (NBG), en av EU:s två snabbinsatsstyrkor, tar Sverige ansvar för fred och säkerhet i och utanför vårt närområde.

Sverige deltar med fredsbevarande styrkor i Afghanistan på den afghanska regeringens inbjudan, tillsammans med över 40 länder och med mandat från FN. Att lämna Afghanistan innan landet med egna resurser kan ansvara för säkerheten skulle medföra en kraftigt försämrad säkerhetssituation, med risk för nya konflikter som snabbt skulle kunna sprida sig. Det skulle riskera de civila insatserna i Afghanistan. Det svenska engagemang är långsiktigt och brett, och handlar om såväl bistånd, insatser för demokrati och mänskliga rättigheter som om militär närvaro. Helheten är viktig för att göra skillnad.

I Afghanistan, liksom i andra konfliktområden, är kvinnors utsatthet särskilt stor och deras medverkan extra nödvändig för att skapa långsiktig fred. Sverige ska stödja nationella och lokala organisationer, aktörer samt åtgärder och initiativ som verkar för att genomföra FN:s resolution 1325 om kvinnors deltagande i alla delar i konfliktlösningens faser.

Alliansen vill, under kommande mandatperiod, att:

- Omställningen till det nya försvaret prioriteras högt under nästa mandatperiod.
- Sverige ska leda NBG 2011 och ska ha ambitionen att även åta sig ledarskapet för NBG 2014.
- Vårt engagemang i Afghanistan ska vara långsiktigt. Vi vill öka de civila ansträngningarna i Afghanistan.

13 Ett starkt civilsamhälle

Ett öppet och tolerant samhälle byggs på tydliga värden, där vi skiljer rätt från fel, visar tolerans för olikheter och ger utrymme för människor att växa och ställer upp för den som är utsatt och i nöd. Styrkan i dessa goda värden uppstår inte i ett tomrum. Samhällsbyggandet utförs varje dag av de människor som deltar i och utgör civilsamhället, med dess breda spektrum av frivilliga och ideella föreningar och verksamheter. Dessutom är föreningslivet en mötesplats där kontakter främjas och tillit skapas, vilket är en av grunderna för välfärd i samhället. Tack vare civilsamhällets frihet och egenvärde har denna tradition en stark ställning och stor betydelse i samhället. Alliansen vill se en fortsatt uppmuntran av de ideella krafterna i det civila samhället som grund för vår öppna och toleranta demokrati.

Samhället är större än staten. Föreningar, idrottsklubbar, hjälporganisationer, socialt engagerade föreningar och trossamfund tillhör det civila samhället och måste få utvecklas i frihet utan statlig styrning och i enlighet med sin särart. Det offentliga ska komplettera istället för att konkurrera med den ideella sektorn och sträva efter att för enkla för engagemang. Det offentliga ska också uppmuntra, samarbeta med och ta

---

vara på till exempel det sociala arbete som många föreningar och samfund bedriver såväl inom som utom landets gränser.

För att stärka det civila samhället och för att uppmuntra medborgarnas engagemang ska avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer införas. Avdragsrätten kommer främst att beröra hjälporganisationer.

Alliansen har följande reformambitioner, som kommer att genomföras i den takt överskott kan säkras:

- Avdragsrätt införs för gåvor till vissa ideella organisationer.

13.1 KULTUREN SOM POSITIV KRAFT

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kulturen ger oss en historisk förankring och verktyg för att möta livets svåra frågor och moraliska avvägningar. Med utgångspunkt i kulturens frihet och egenvärde vill Alliansen stärka kulturens och kreativitetens betydelse i samhället. De ideella krafter som bär upp kulturlivet runt om i landet är av stor betydelse för kulturen.

Alla människor oavsett bakgrund och förutsättningar ska kunna få del av kulturens och skapandets möjligheter. Ett levande kulturliv präglas såväl av en livaktig amatörkultur som ett professionellt kulturskapande i hela landet.

Små barn har ofta en självklar inställning till kultur och skapande. Denna naturliga skaparlust måste tas till vara och stärkas. Barns och ungas tillgång till skapande är därför ett särskilt ansvar för kulturpolitiken. En prioritering för Alliansen är att öka läsandet. En bred bokutredning tillsätts.

Kulturpolitiken har ett särskilt ansvar för barns och ungas rätt till kultur. Konstnärer och kulturskapare ska ha rättvisa och ändamålsenliga förutsättningar som tar hänsyn till deras speciella arbetsvillkor och livssituation. Kulturella och kreativa näringar utvecklas snabbt och får en allt större betydelse. Vi bär alla ett ansvar för att trygga våra gemensamma minnen. Ett särskilt ansvar bär våra kulturarvsbärande institutioner, arkiven, biblioteken och museerna. De frivilliga insatser som görs, exempelvis av Hembygdsrörelsen i projekt som Hus med historia, är av central betydelse för vården av kulturarvet. Det kyrkliga kulturarvet utgör en väsentlig del av vår gemensamma historia med betydelse för alla medborgare. Långsiktiga och tydliga villkor är en förutsättning för ett fungerande kulturarvsarbete.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- Skapande skola utökas till att omfatta hela grundskolan.
- Resurser satsas på att renovera Operan och bygga om Nationalmuseum.
- Resurser tillförs för att digitalisera biografier.

13.2 ETT AKTIVT IDROTTLIV

Idrotten är vår största folkrörelse. Över 20 000 föreningar är anslutna till Riksidrottsförbundet och tillsammans samlar de fler än 3,5 miljoner medlemmar. Vi vill ha en idrottspolitik som syftar till att skapa möjligheter för fler att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa. Alliansens idrottspolitik betonar barnperspektivet och ska bygga vidare på den svenska modellen med en självständig idrottsrörelse.

Alliansen har tagit initiativ till satsningen "Idrottslyftet", som innebär att svensk idrott tillförts 500 miljoner kronor per år för att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och få dem att vilja fortsätta idrotta högre upp i åldrarna. Människor med funktionsnedsättningar ska ges förbättrade möjligheter att idrotta.

Genom att till stora delar ersätta idrottens bidrag från AB Svenska Spel, med en fast finansiering över statsbudgeten, har Alliansen mött idrottens önskan om ett stabilt och långsiktigt finansieringssystem. Idrottsrörelsen är därmed inte beroende av tillfälliga upp- och nedgångar av Svenska Spels vinster. Inom ramen för det ökade statsanslaget, som nu uppgår till drygt 1,2 miljarder kronor, möjliggörs ökade satsningar på bland annat idrottens antidopningsverksamhet, idrottsforskning samt uppbyggnad av ett nationellt kompetenscentrum för internationella idrottsevenemang.

Alliansen har följande skarpa förslag:

- 500 miljoner kronor per år tillförs svensk idrott.

14 Tabellbilaga

14.1 BUDGETPROPOSITIONEN 2011

Miljarder kronor	2010	2011	2012	2013	2014
Utgifter					
Arbetsmarknad		1,4	0,6	0,3	0,1
Företagande		0,4	0,4	0,4	0,4
Utbildning	0,5	1,2	1,9	2,2	1,9
Hälso- och sjukvård		0,5	1,5	1,5	1,5
Äldre		0,2	0,2	0,2	0,2
Integration		0,1	0,1	0,1	0,1
Jämställdhet		0,2	0,2	0,2	0,2
Familjepolitik			0,9	0,9	0,9
Miljö och klimat		0,3	0,7	0,3	0,3
Kultur och idrott		0,5	0,6	0,6	0,6
Kommuner		3,0			
Inlandsinnovation ¹⁾	2,0				
Övriga reformer	1,1	2,0	1,4	1,2	0,8
Summa utgiftsförändring	3,6	9,8	8,4	7,8	6,9
Inkomster					
Sänkt skatt för pensionärer		2,5	2,5	2,5	2,5
Ökad skattebefrielse för läginblandning av etanol i bensin och FAME i diesel		0,4	0,4	0,4	0,4
Höjt schablonavdrag uthyrning privatbostad från 12 000 till 18 000 kronor		0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga reformer		0,0	0,0	-0,1	-0,2
Summa inkomstförändringar		3,0	2,9	2,9	2,8
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-1,6	-12,8	-11,4	-10,7	-9,7

¹⁾ påverkar inte det finansiella sparandet i offentlig sektor

14.2 REFORMAMBITIONER MANDATPERIODEN

(inklusive reformer i budgetpropositionen för 2011 avseende 2014)

Miljarder kronor

Utgifter	
Arbetsmarknad	0,1
Obligatorisk A-kassa	0,1
Företagande	0,4
Utbildning	1,9
Hälsa- och sjukvård	1,5
Äldre	0,2
Rättsväsendet	1,0
Integration	0,1
Jämställdhet	0,2
Familjepolitik	0,9
Miljö och klimat	0,3
Kultur och idrott	0,6
Övriga reformer	0,8
Summa utgiftsförändring	8,0
Inkomster	
Förstärkt jobbskatteavdrag	12,0
Sänkt statlig inkomstskatt	3,0
Sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	0,3
Sänkt skatt pensionärer	4,8
Sänkt moms på restaurang- och cateringtjänster	5,6
Ökad skattebefrielse för låginblandning av etanol i bensin och FAME i diesel	0,4
Höjt schablonavdrag uthyrning privatbostad från 12 000 till 18 000 kronor	0,1
Skattereduktion för gåvor	0,3
Fortsatt nedsatt förmånsvärde för elbilar, laddhybrider och gasfordon (ej gasol-drift)	0,2
Höjd punktskatt på tobak, bland annat på cigaretter med ca 8%	-0,7
Höjd punktskatt på alkohol bland annat på öl och vin med ca 13%	-1,1
Övriga reformer	-0,2
Summa inkomstförändring	24,7
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-32,7